

LUNDS UNIVERSITET

Ekonomihögskolan

Företagsekonomiska institutionen

FEKH29

Examensarbete i marknadsföring på kandidatnivå

HT 2018

Ideellt arbete – En form av konsumtion?

En kvalitativ studie om prosumtion i studentlivet

Författare:

Filip Göthe

Fredrik Sandberg

Gustav Pärson

Handledare: Peter Svensson

Förord

Denna uppsats är utförd för ett examensarbete på kandidatnivå inom marknadsföring vid Företagsekonomiska Institutionen på Ekonomihögskolan vid Lunds Universitet. Författarna vill tacka samtliga intervjupersoner för deltagande och delande av insikter som lett till värdefull information som möjliggjorde för författarna att uppnå syftet med uppsatsen. Författarna vill även tacka handledare Peter Svensson, som bidragit med vägledning och stöttat författarna genom arbetet.

Lund, 2018-01-14

Filip Göthe

Fredrik Sandberg

Gustav Pärson

Sammanfattning

Examensarbetets titel: Att konsumera ideellt arbete - En kvalitativ studie om prosumption och ideellt arbete

Seminariedatum: 2019-01-17

Ämne/kurs: FEKH29, Examensarbete kandidatnivå i marknadsföring, 15 högskolepoäng

Författare: Filip Göthe, Fredrik Sandberg och Gustav Pärson

Handledare: Peter Svensson

Nyckelord: Prosumption, konsumtion, Symboliskt kapital, habitus, ideellt arbete

Syfte: Uppsatsens syfte är att bidra med ny kunskap till forskning om prosumption genom att undersöka studentlivet vid Lunds Universitet ur ett omkonceptualiserat prosumptionsperspektiv där producenter även konsumerar.

Metod: En kvalitativ uppsats har genomförts med ett inslag av hermeneutiskt fenomenologiskt perspektiv. Uppsatsens forskningsansats är abduktiv och varierar således mellan teori och empiri för att låta förståelse växa fram successivt. Teorin inhämtas från sekundära källor såsom böcker, hemsidor och vetenskapliga artiklar medan primära källor avser tio djupintervjuer.

Teoretiska perspektiv: Teorin utgår från den franska sociologen Pierre Bourdieus teorier om kapital och konsumtion.

Empiri: Det empiriska materialet består av tio djupintervjuer utförda på ideellt arbetande studenter vid Lunds Universitets studentliv. Djupintervjuerna är semi-strukturerade och baseras på ett strategiskt urval. Kravet var att respondenten skulle arbetat minst en termin ideellt. Intervjutiden varierade mellan 40 minuter till 53 minuter. Det empiriska materialet presenteras i samband med analys.

Resultat: Utvald teori har i kombination med det empiriska materialet gett besvarat vad studenter konsumerar med sitt ideella arbete i studentlivet. Studenterna konsumerar genom att använda det ideella arbetet för att bygga på sina symboliska kapital. Denna slutsats har, tillsammans men andra, bidragit till prosumption genom nya insikter och kunskaper.

Abstract

Title: To consume voluntary work – a qualitative research on prosumption and voluntary work

Seminar date: 2019-01-17

Course: FEKH29 Business Administration: Bachelor Degree Project in Marketing Undergraduate Level, 15 credits

Author: Filip Göthe, Fredrik Sandberg och Gustav Pärson

Advisor: Peter Svensson

Key words: Prosumption, consumption, symbolic capital, habitus voluntary work

Purpose: The purpose of this thesis is to contribute with research in prosumption by examining student's voluntary work at Lund University. This is operated with a re-conceptualization of the prosumption perspective where the authors see producers as consumers.

Methodology: Based on a hermeneutic phenomenological approach, a qualitative essay has been conducted. The scientific approach is abductive and thus varies between theory and the empirical material, allowing understanding to emerge gradually. Theory is obtained from secondary sources such as books, websites and academic journals, while the primary sources refer to ten in-depth interviews.

Theoretical Perspectives: The theory is based on the sociologist Pierre Bourdieu's theories about symbolic capital and consumption.

Empirical Foundation: The empirical material is based on ten in-depth interviews. The interviews have been conducted on students who are or have been working voluntarily at Lund University's student life. The interviews are semi structured and based on a strategic selection. The requirement was that the student should have at least worked voluntarily for one semester. The interviews ranged from 40 minutes to 53 minutes.

Conclusions:

This thesis has answered what students consume by working voluntarily. The students consume by using voluntary work to build on their own symbolic capital. This conclusion, among with others, have led to contributions within the science of prosumption.

Begreppslista

För att underlätta för läsaren valde författarna att ta fram en begreppslista. Begreppslistan är till för att enklare följa uppsatsen.

Prosumption

Innebär att köparen är med och producerar produkten för sin egen konsumtion (Xie, Bagozzi & Troye, 2008).

Habitus

Habitus innebär ett system av kollektiva förhållningssätt och erfarenheter, såsom åsikter och livsstil. Det liv en individ väljer att leva skapar ett habitus. Det kan liknas vid ett system som består av individens tidigare sociala erfarenheter, som i sin tur påverkar individens sätt att uppfatta, värdera, välja och handla (Bourdieu, 1986)

Fält

Ett socialt fält skapas då en avgränsad grupp av människor eller institutioner går i en gemensam riktning med ett gemensamt intresse. Inom fält får en individ en position, som avgörs av individens kapital (Bourdieu, 1992).

Doxa

En doxa är de förhållningsregler som råder på ett fält (Bourdieu, 1994).

Symboliskt kapital

Ett symboliskt kapital är något som måste erkännas av någon för att få ett värde, inte bara av individen själv utan av andra inom samma fält. Begreppet är därför relativt (Broady, 1991).

Socialt kapital

Bourdieu definierar socialt kapital som en samling av faktiska och potentiella resurser som kopplas till ett nätverk av erkänd ömsesidig bekantskap, exempelvis sociala relationer, släktskap och studiekamrater (Portes, 1998).

Kulturellt kapital

Kulturellt kapital innebär kunskaper, utbildning, kulturell smak, språkbruk, kompetens, förmåga att fånga upp kulturella koder och förståelse för vad som fungerar i olika situationer (Broady, 1991).

Ekonomiskt kapital

Ekonomiskt kapital är monetära värden som pengar, inkomster, ekonomiska tillgångar, men även kunskaper såsom spelregler i ekonomin (Broady, 1991).

Smak

Används för att beskriva vad olika individer tycker om och inte tycker om. Smak påverkar individers konsumtion då de beror på de olika kapitalen. Beroende på vilken kombination av exempelvis kulturellt- och ekonomiskt kapital en individ besitter konsumerar den efter ett visst mönster (Månson, 2010).

Innehållsförteckning

Innehåll	Sida
1. Problem och bakgrund	10
1.1.1 Prosumptions framväxt.....	10
1.1.2 Diskussioner och debatter kring konsumtion idag.....	11
1.2 Omkonceptualisering av prosumption.....	13
1.3 Författarnas bidrag.....	15
1.4 Syfte.....	16
2. Metod	17
2.1 Inledning.....	17
2.2 Avgränsningar.....	17
2.3 Forskningsmetod.....	18
2.4 Forskningsansats.....	18
2.5 Vetenskapligt förhållningssätt.....	19
2.6 Undersökningsdesign.....	19
2.7 Urval.....	20
2.8 Datainsamlingsmetod.....	21
2.8.1 Pilotundersökning.....	21
2.8.2 Utformning av pilotundersökning.....	22
2.8.3 Tillvägagångssätt vid pilotundersökning.....	22
2.8.4 Kvalitativ djupintervju.....	23
2.8.5 Utformning av intervjuguide.....	23
2.8.6 Tillvägagångssätt vid intervjuer.....	24
2.9 Trovärdighet.....	24
2.10 Källkritik.....	25
3. Teori	27
3.1 Introduktion till teori.....	27
3.2 Nyckelbegreppen.....	28
3.2.1 Symboliskt kapital.....	28
3.2.2 Habitus och det sociala rummet.....	30
3.2.3 Fält.....	32
3.2.4 Strategi.....	32
3.3 De tre kapitalen.....	33
3.3.1.1 Bourdieu om kulturellt kapital.....	33
3.3.1.2 Smak.....	34
3.3.1.3 Bourdieus forskning inom utbildningssystem.....	34
3.3.2 Bourdieu om socialt kapital.....	35
3.3.3 Bourdieu om ekonomiskt kapital.....	36
4. Empiri och analys	38
4.1 Studentlivet öppnar för konsumtion.....	38
4.2 Kapital.....	43
4.3 Strategier inom konsumtion.....	51
4.4 Överkonsumtion.....	54

5. Slutsats	58
6. Diskussion	60
6.1 Förslag till vidare forskning.....	63
6.2 Förslag till praktiker.....	63
7. Referenslista	65
8. Appendix	70
8.1 Appendix 1.....	70

Figurförteckning

Figur 1 Det sociala rummet.....	31
--	----

Tabellförteckning

Tabell	Sida
Tabell 1 Översikt av djupintervjuer.....	21
Tabell 2 Översikt av pilotundersökningen.....	22

1 Problem och bakgrund

1.1.1 Prosumptions framväxt

Begreppet prosumption myntades först på 1980-talet av framtidsforskaren Alvin Toffler (Dusi 2018; Cova & Cova 2012; Ritzer & Jurgenson 2010; Xie, Bagozzi & Troye 2008). Prosumption handlar om att kunden fungerar som en visstidsanställd. Det antyder att köparen är med och producerar produkten för sin egen konsumtion (Xie, Bagozzi & Troye, 2008). Prosumption inkluderar både produktion och konsumtion utan att fokusera på enbart en av de två. Toffler menar att vi nu gått in i third wave, en tredje våg, där gränsen mellan produktion och konsumtion suddas ut. Sen början av industriella revolutionen och 200 år framåt så dominerades ekonomin i väst av ordet produktion. Detta exemplifieras av filosofer som diskuterade produktion. En av dessa var Karl Marx som argumenterade för att produktion alltid innehållit konsumtion och vice versa. Vid slutet av andra världskriget skedde det dock en förändring: det uppkom en längtan efter konsumtion. Detta ledde till massproduktioner av konsumtionsvaror. Inomhusköpcentrum, snabbmatsrestauranger och flera nya fenomen växte fram (Ritzer & Jurgenson, 2010). Till detta utvecklades även begrepp som marknadsföring, branding och reklam. Det började forskas i konsumenternas beteende och kultur, där nya teorier och ramverk togs fram av ett flertal forskare (Cova & Cova 2011; Holt 1995; Xie, Bagozzi & Troye 2008). Samhället har sedan dess diskuterats utifrån perspektivet att det är styrt av konsumtion. Samhället benämns som ett konsumtionssamhälle och med detta tillkommer termen konsumtionskultur. Konsumtionskulturen fokuserar på normer, uppfattningar, värderingar och betydelser för konsumtionen (Ritzer 2014; Ritzer & Jurgenson, 2010; Xie, Bagozzi & Troye 2008). Ritzer och Jurgenson (2010) argumenterar att det var först efter finanskrisen 2007 som konsumtion och produktion fick mindre uppmärksamhet som två separata begrepp, vilket ledde till att det fanns mer utrymme för prosumption att växa fram. De menar att vi nu befinner oss i något som kallas ett prosumptionssamhälle.

I takt med att begreppet myntades på 1980-talet och att det fick sin uppmärksamhet efter finanskrisen har prosumption skapat diskussioner och debatter i forskningen. Detta har bland annat innefattat hur prosumption leder till en ny form av ekonomi och vilka konsekvenser som uppstår av prosumption (Cova, Dalli & Zwick 2011; Fuchs 2011; Ritzer 2014; Ritzer & Jurgenson 2010)

1.1.2 Diskussioner och debatter kring prosumption idag

Xie, Bagozzi och Troye (2008) menar att de flesta bidrag till marknadsföringen tidigare har utgått från perspektivet att konsumenterna är passiva köpare av vad andra producerar, men att litteraturen idag allt mer utmanar detta begränsade perspektiv. De menar att teoretiska, metodologiska, marknadsföringspraxis och samhällsutvecklande framsteg görs med det bredare perspektivet att inte längre skilja på produktion och konsumtion, samt inte längre se konsumenten som passiv (Xie, Bagozzi & Troye 2008). Konsumenten blir således en del av värdeskapandet för produkten (Cova & Cova 2012; Fox 2014; Ritzer 2014; Xie, Bagozzi & Troye 2008). Med the third wave involveras konsumenterna i uppfinning, design och skapande av produkten vilket skapar en gör det själv-attityd (Fox, 2014). Prosumption praktiseras idag i en mängd olika former, från third wave till McDonaldization. Författarna ska nu gå igenom några av dem som uppkommit i forskningen.

Ritzer, Dean och Jurgenson (2011) menar att prosumption alltid funnits men att förändringar i samhället gjort att det nu både används och forskas på mer än någonsin. Ritzer och Jurgenson (2010) benämner prosumtion som en ny form av kapitalism. De menar att det finns trender inom prosumtion som gör att vi går mot obetald snarare än betald arbetskraft i samhället. Ett exempel av detta är det som (Ritzer, 2008) kallar McDonaldization of Society. Konsumenten behandlas av samhället likt den görs inom snabbmatsindustrin. På McDonalds får konsumenten själv välja vad maten ska innehålla, själv bära maten till platsen där den ska konsumeras och själv plocka undan skräpet efter sig. Detta var något som tidigare förväntades utföras av producenten. Fler exempel på prosumtion nämns av Ritzer och Jurgenson (2010) som när konsumenten pumpar sin egen bensin vid tankning, bygger sina möbler från IKEA, själv scannar sina matvaror vid köp, använder elektroniska kiosker vid resor, ringer in på radio och deltar i reality-tv för att skapa produkten. Detta benämner de som traditionell prosumtion.

Ritzer och Jurgenson (2010) lyfter även fram det som kallas Web 2.0. Det definieras genom användarens förmåga att producera innehåll tillsammans med det som finns på webben. Med sociala mediers framväxt menar de att Web 2.0 är avgörande för utvecklingen av prosumtion. Exempel på dessa är Wikipedia, Facebook, bloggar, YouTube och Google Maps. Web 2.0 har på många sätt försökts konceptualiseras och skapat diskussioner kring hur

dessa bör övervakas (Fuchs 2011; Ritzer 2014). Web 2.0 och prosumption har även skapat diskussioner kring konsumtionskulturer online (Beer & Burrows, 2013).

Ritzer och Jurgenson (2010) menar att det finns avgörande skillnader mellan traditionella och Web 2.0 prosumers. Det handlar om att de nya prosumers är svårare att kontrollera än de traditionella. Det sker dessutom en utnyttjning av konsumenten i en annan grad online, då konsumenterna via sociala medier exempelvis kan uppleva saker som kärlek och känslor. Dessutom får användarna av sociala medier ingen monetär betalning trots att de är så pass delaktiga i skapandet av produkten, i kombination med att det är gratis att konsumera sociala medier.

Oavsett traditionella eller Web 2.0 prosumers så förändrar prosumption kapitalismens ekonomiska principer då utbytet förändras och detta skapar en ny ekonomisk form. Kapitalism grundar sig i ett utbyte av pengar men försvinner när pengar inte finns med i ekvationen. Dessutom bygger kapitalism på knapphet, som istället övergår till överflöd på Web 2.0. Exempelvis att tillgången till kunskap på webben är nästintill obegränsad (Ritzer & Jurgenson, 2010).

Cova, Dalli och Zwick (2011) lyfter fram att det sker debatter kring ämnet prosumption och menar att det är mycket som står på spel, både begreppsmässigt och politiskt, när gränsen mellan konsumtion och produktion suddas ut. Ekonomiska begrepp om värde, ägande, konsumtion och produktion måste omdefinieras. Detta främjar teoretiska utmaningar vilket leder till konsekvenser i att förstå marknaden och värdeskapande.

Cova och Cova (2012) illustrerar ett exempel på en sådan konsekvens som uppstått genom prosumption. De lyfter fram att Brand Communities har växt fram i kombination med begreppet, där konsumenterna får vara delaktiga i skapandet av produkten. Dessa Brand Communities kan dock visa sig vara negativa då det kan skapas Counter brands och Alter brand. Counter brands och Alter brands kan uppstå då medlemmar inte känner sig värderade för deras produktion eller för exploaterade av företaget, vilket kan leda till motrörelser eller alternativa varumärken som arbetar mot original varumärket. De menar att prosumption ofta är byggd på goda intentioner av marknadsförare, men att följderna av att ge makten till konsumenten är oförutsägbara och kan visa sig skadliga för varumärket. Ritzer (2015) lyfter

fram ytterligare ett perspektiv om prosumption och prosumptionsmaskiner, vilket är en indikation att det fortsätter att komma mer forskning inom ämnet.

Xie, Bagozzi och Troye (2008) gjorde ett försök att undersöka motivationsfaktorerna till varför människor vill utföra prosumption. De testade teorier inom matförbrukning och kom fram till att globala värderingar påverkade lokala värderingar som i sin tur påverkade människornas beteende. Ritzer och Jurgenson (2010) ifrågasätter om prosumers utnyttjas men antyder att människor ofta verkar njuta av prosumption, även om de är tvingade till det. De lyfter även debatten kring anledningarna till varför människor väljer prosumption och menar att detta har med det undermedvetna att göra, vilket sedan kopplas till att människor förväntas bidra till varandra.

Beer och Burrows (2010) lyfter fram att prosumption sträcker sig långt över enbart Webb 2.0 och att det har en symbolisk innebörd. De lyfter fram konsumenten som en postmodern identitetssökare. Bücher och Igoe (2013) stödjer prosumption som en ny typ av kapitalism och drar paralleller mellan kapitalism och naturvård i form av att konsumenterna kan samverka genom deras gemensamma identiteter som miljömedvetna medborgare. Det har i tidigare forskning konstaterats att konsumenter använder sin konsumtion som ett sätt att bygga sin identitet (Elliott & Wattanasuwan, 1998). Med konsumtion som ett symboliskt medel kan ett identitetsprojekt skapas för att utöka det egna jaget (Arnould & Thompson, 2005). Identitetsforskarna Arnould och Thompson (2005) menar att individen kan konsumera en upplevelse eller erfarenhet genom ideellt arbete.

Prosumption blir således ett scenario där det sker både produktion och konsumtion samtidigt. Det blir även ett scenario där det monetära utbytet försvinner vilket skapar en ny form av ekonomi. Samtidigt förekommer det en osäkerhet till varför människor vill prosumera, men att det kan röra sig om ett symboliskt identitetsprojekt. Forskningsområdet är relativt nytt och det tillkommer ständigt nya insikter (Andrews & Ritzer 2018; Duane et al 2018; Dusi 2018). Detta gör ämnet relevant att forska vidare på.

1.2. Omkonceptualisering av prosumption

Ett scenario som författarna anser beskriver precis denna prosumption är i det ideella arbetet. Inom ideellt arbete sker scenariot likt det som beskrivits ovan att den monetära avkastningen

försvinner och på så sätt skapas en ny ekonomisk form (Ritzer & Jurgenson, 2010). Utbyte som sker i form av pengar i kapitalism försvinner med ideellt arbete. De som arbetar ideellt utan monetär betalning betecknar författarna som producenter till för att producera fram slutprodukten. Samtidigt menar författarna att det även måste finnas motivation och en anledning till varför människor väljer att arbeta ideellt. På så sätt blir ideellt arbete även en form av konsumtion, vilket stöds av bland annat Arnould & Thompson (2005). Ideellt arbete blir således, precis som prosumption, en ny ekonomisk form samt ett scenario där individen både producerar och konsumerar samtidigt.

Ideellt arbete är som vanligast i Norden. En av tre svenskar, 16 år eller äldre, har under det senaste året arbetat ideellt (SCB, 2018). År 2009 utförde SCB på uppdrag av regeringen en undersökning på det svenska samhället. Mätningen utfördes på 50 000 organisationer och kom fram till att dessa inkluderade 934 000 ideellt arbetande människor, dessa omsatte ett skattemässigt värde på 28 miljarder kronor (SCB, 2009). Enligt SCB (2018) innebär även högre utbildningsnivå att det är vanligare att ägna sig åt ideellt arbete. Den forskning som utförs på området behandlas ofta genom kvantitativ metod (Qvist, 2018) vilket ger författarna en möjlighet att behandla området ur ett kvalitativt perspektiv.

Den forskning som hittills presenterats om prosumption menar författarna har utförts utifrån ett perspektiv där konsumenten är med och producerar något, vilket illustrerats i ovanstående stycken. Författarna till uppsatsen vill bidra till forskningen inom prosumption genom att istället vända på begreppet och analysera utifrån ett scenario där det är producenten som också konsumerar någonting. På så sätt sker en omkonceptualisering av begreppet prosumption vilket författarna menar kan ge ytterligare insikter och kunskap inom ämnet.

En forskare som beskriver konsumtion utifrån ett icke-monetärt, symboliskt perspektiv är forskaren Pierre Bourdieu (Bourdieu, 1986). Bourdieu har tagit fram ett ramverk som möjliggör att analysera specifika områden där individen inte handlar med enbart monetärt kapital, utan även andra kapital som i sin tur positionerar individer gentemot varandra. Ramverket möjliggör för att konceptualisera områdets praxis (Broady, 1991). Warde, Martens & Olsen (1999) menar att Bourdieus bok *Distinction: The Social Judgement of Taste* förmodligen har varit sociologins främsta landmärke när det kommer till konsumtion. Bourdieu menade att konsumtion inte bara handlar om hur individen spenderar ekonomiska resurser (Warde, Martens & Olsen, 1999). Författarna kommer därför presentera Bourdieus

kapitalteorier i uppsatsens teoridel för att sedan applicera dessa teorier på det empiriska materialet som samlats in. Det empiriska materialet är framtaget genom en kvalitativ undersökning utförd på studenter vid Lunds Universitet.

Ett område där det sker prosumption och en mängd ideellt arbete är i studentlivet vid Lund Universitet. Under Lundakarnevalen år 2018 engagerades 5 000 ideellt arbetande studenter (Lundakarnevalen, 2018). Studentlivet vid Lunds Universitet går till stora delar under Studentlund som mynnar ut i Akademiska Föreningen, Nationer och Kårer (Studentlund, 2018). Akademiska Föreningen möjliggör för studentliv i Lund, medan Kårer är studenters gemensamma röst mot sin utbildning och Nationerna har som uppgift att föra ett socialt liv utanför studierna (AF 2018; Studentlund 2018). Huruvida Nationer och Kårer ses som ideella föreningar är ett omdebatterat ämne, men författarna väljer att i uppsatsen beteckna dem som ideella organisationer då de drivs genom ideellt arbete (AF 2018; Studentlund 2018; Sydsvenskan 2007). Lunds Universitet rankas bland de 100 främsta lärosätena i världen och har cirka 40 000 studenter (Lunds Universitet, 2018). I studentlivet får studenten ingen ersättning i form av pengar, precis som i prosumption. Ersättningen benämns istället ofta som soulagering och används för att beskriva den kompensation studenten erhåller för sitt ideella arbete. Ersättningen kan bestå av fester, mat och andra materiella ting (Lundagård, 2014). Studenterna producerar studentlivet samtidigt som de konsumerar någon form av ersättning genom fest eller liknande, detta menar författarna är en form av prosumption. Det öppnar för möjligheten att analysera ett nytt område för prosumption, med en omkonceptualisering, för att bidra med ytterligare insikter och kunskap inom forskningsområdet.

1.3 Författarnas bidrag

Författarnas bidrag till forskningen blir således att ge ytterligare insikter och kunskap om prosumption. Detta utförs genom att författarna valt ut ideellt arbetande studenter vid studentlivet i Lunds Universitet där prosumption sker. Författarna omkonceptualiserar begreppet genom att se producenter som konsumenter och applicerar sedan Bourdieus kapitalteorier på en kvalitativ undersökning av det ideella arbete som sker i studentlivet.

1.4 Syfte

Frågeställning:

Vad är det som studenterna vid Lunds Universitet konsumerar när de arbetar ideellt?

Syfte:

Syftet är att bidra med ny kunskap till forskningen om prosumption genom att undersöka studentlivet vid Lunds Universitet ur ett omkonceptualiserat prosumptionsperspektiv där producenter även konsumerar.

2. Metod

Metodkapitlet är indelat i nio huvudområden: avgränsningar, forskningsmetod, forskningsansats, vetenskapligt förhållningssätt, undersökningsdesign, urval, datainsamlingsmetod, trovärdighet och källkritik. Inledningsvis ges en kort bakgrund till valet av studentlivet i Lund som undersökningsobjekt.

2.1 Inledning

Uppsatsens syfte var att ta reda på vad som konsumeras i studentlivet vid Lunds Universitet för att bidra med ny kunskap inom prosumption. Författarna menar att det kan ha varit till en fördel att samtliga författare på ett eller annat sätt har varit ideellt arbetande i ett flertal terminer i studentlivet. På grund av detta kunde författarna utnyttja ett brett socialt nätverk och på så sätt fått en bra insyn i studentlivet. Detta kan ha skapat ett förtroende och tillit till respondenterna och gjort att dem svarat mer personligt och öppnat upp sig mer, vilket de möjligtvis inte skulle gjort till en främling.

2.2 Avgränsningar

Författarna valde att avgränsa sig till enbart studentlivet vid Lunds Universitet, dels av geografiska skäl men också praktiska skäl som tidsaspekter för att samla in empiriskt material. Författarna var även måna om att studera ett område där individerna har liknande eller samma förutsättningar för att på så sätt skapa trovärdiga slutsatser. Lunds Universitet är ett av Sveriges största universitet och avgränsningen är enligt Bryman och Bell (2017) avgörande för att skapa en pregnant vetenskaplig metod med ett tydligt tillvägagångssätt. Detta för att lättare kunna undersöka syftet samt problematiken.

Vidare har författarna valt att avgränsa sig till de studenter som varit ideellt arbetande i minst en termin inom studentlivet för att få fram bästa möjliga material från djupintervjuerna. Därav har personer som inte är engagerade i Lunds studentliv, men ändå är studenter på Lunds universitet, valts bort.

Författarna har även gjort en avgränsning i teorin, där de tre mest etablerade kapitalen har valts ut som forskningsredskap.

2.3 Forskningsmetod

Vid val av forskningsmetod finns det två vägar att välja, kvantitativ eller kvalitativ metod. Kvalitativ metod uppfattas som en strategi som vanligtvis lägger stor vikt vid ord och inte kvantifiering, vilket görs i en kvantitativ metod som istället lägger vikt i att samla in och analysera data (Bryman & Bell, 2017). Författarna valde att göra en kvalitativ undersökning med motiveringen att det kommer läggas mycket vikt på hur respondenterna uppfattar och tolkar sin sociala verklighet. Författarna ville även få en djupare förståelse för hur respondenterna resonerar när det väljer att arbeta ideellt i studentlivet. Lundahl och Skärvad (2009) menar att den kvalitativa forskningsmetodens förhållningssätt är fritt tolkande och har sitt utgångsläge från ett subjektivt perspektiv som inriktar sig på att förstå ett mönster. Författarnas fokus låg på respondenternas svar, vilket mynnade ut i en explorativ frågeställning. På det sättet var det mest optimalt med en kvalitativ undersökning som öppnade upp för personliga reflektioner och författarna fick möjligheten att skapa sig en uppfattning för att vidare kunna diskutera utefter uppsatsens syfte.

2.4 Forskningsansats

Författarna valde att basera uppsatsen utifrån en abduktiv ansats vilket innebär en kombination av både deduktiv och induktiv ansats (Alvesson & Skoldberg, 2017). I en deduktiv ansats är det teorin som styr forskningen medan i en induktiv ansats är teorin ett resultat av forskningen (Bryman & Bell, 2017). Vidare så bygger den deduktiva ansatsen på olika teorier och tidigare forskning, vilket författarna sedan gjorde observationer på. Den induktiva ansatsen är precis tvärtom, den bygger på gjorda observationer och utifrån dessa försöker skapa en teori (Bryman & Bell, 2017).

Författarna valde en abduktiv ansats med motiveringen att de ville låta förståelsen växa fram successivt under uppsatsens gång. Uppsatsens teori reviderades under den tiden arbetet löpte och förbättrades för att bättre passa det empiriska materialet. Den deduktiva ansatsen visade sig i analysen då Bourdieus kapitalteorier användes som ramverk för att analysera det empiriska materialet. Den induktiva ansatsen blev framträdande i slutsatsen och diskussionen då nya bidrag till forskningsområdet kunde presenteras.

2.5 Vetenskapligt förhållningssätt

Uppsatsen har ett inslag av hermeneutisk fenomenologisk ansats där syftet var att förstå, tolka och förmedla fenomen. Detta skiljer sig från den vetenskapliga teorin som positivism handlar om. För att lyckas med uppsatsens syfte krävdes en djupare förståelse för hur studenter tänker när de väljer att arbeta ideellt och skapa kunskap inom de bakomliggande incitamenten. Detta kan kopplas till den fenomenologiska ansatsen (Bryman & Bell, 2017).

Enligt Justesen och Mik-Meyer (2011) betraktar fenomenologin sig med frågan om hur individer skapar mening i sin värld. Det handlar om att förstå upplevelser snarare än att hitta några rätt eller fel. Vetenskapssynen betonar även intervjuarens funktion i en intervju. Det är viktigt att den som intervjuar är positiv, öppen, empatiskt och genom engagemang får intervjupersonen att berätta om sitt liv så öppet och ärligt som det går, vilket tenderar att det ges ett mer ärligt svar (Justesen & Mik-Meyer, 2011). För att intervjuerna ska generera givande resultat är det viktigt att respondenterna känner sig bekväma och det skapas en god stämning. Författarna lät respondenterna prata självgående och försöka berätta med egna ord om sina upplevelser och erfarenheter, vilket gjorde att innehållet kunde förstås bättre.

Samtliga författare har erfarenhet från studentlivet och med detta en god insyn i hur det är att arbeta ideellt. Detta medförde god kunskap inom ämnet och precis som Bryman och Bell (2017) påpekar, är det viktigt att forskaren har tidigare förståelse för studiens teori vilket bidrar till en mer extensiv tolkning av ämnets helhet. Med denna erfarenhet kunde även författarna bidra med följdfrågor, vilket reducerade risken att gå miste om värdefull information som möjligtvis hade utelämnats.

Trots att författarna hade en god insikt i ämnet antogs en objektiv roll i uppsatsen. Bryman och Bell (2017) lyfter just denna risk, att det finns en viss svårighet som intervjuare, att bortse från egna åsikter och attityder. Författarna var noggranna med att ställa öppna och inte ledande frågor, för att undvika att detta skulle påverka uppsatsens slutsats.

2.6 Undersökningsdesign

Undersökningsdesignen består av att först definiera undersökningen. Denna ska sedan ligga som grund för undersökningen (Lundahl & Skärvad, 2009). Då uppsatsen dels bygger på att

samla in större mängd information från flera olika intervjuer, men också rör sig inom en tidsram kortare än tre månader så gjordes valet till använda en tvärsnittsdesign. En tvärsnittsdesign innebär att författarna samlar in empiriskt material från mer än ett fall i syfte att komma fram till en uppsättning kvalitativt material. Vidare granskas materialet för att det ska kunna upptäckas ett sambandsmönster. Då uppsatsen inte hade någon färdigställd hypotes, utan slutsatsen fick komma under uppsatsens skrivande, var det inte lämpligt med en komparativ undersökning (Bryman & Bell, 2017).

Av det så kunde det inte heller säkerhetsställas att uppsatsen skulle få en exakt slutsats och frambringa ett kunskapsbidrag, utan risken var även att de endast skulle leda till ett konstaterande. Det var heller inte aktuellt att använda sig av en longitudinell eller experimentell undersökning med tanke på att uppsatsskrivandet var under en begränsad tidsperiod. Författarnas frågeställning var att ta reda på vad som konsumeras i studentlivet, därmed utfördes ett flertal kvalitativa intervjuer. Författarna samlade in empiriskt material och applicerade sedan relevanta teorier för att kunna identifiera skiljaktigheter, samband och mönster (Bryman & Bell, 2017).

2.7 Urval

Bryman och Bell (2017) presenterar olika tillvägagångssätt för att göra ett så bra urval som möjligt till sin undersökning. De skiljer främst på sannolikhetsurval och icke-sannolikhetsurval. Ett sannolikhetsurval bygger på ett slumpmässigt val av individer i populationen och ger alla lika stor möjlighet att vara med i undersökningen. Vidare så är ett icke-sannolikhetsurval tvärtom. Där görs en avgränsning vilka som ska få vara med beroende på kunskap, erfarenheter och egenskaper utifrån studiens syfte (Bryman & Bell 2017). Författarna valde ett icke-sannolikhetsurval vilket möjliggjorde en viss form av kontroll över urvalet. Ett sannolikhetsurval var därför inte lämpligt då författarna behövde nå respondenter med kunskap som bidrog med djupgående insikter i studentlivet. Författarna valde att hålla sig till tio intervjuer då de ansåg efter nio intervjuer att informationen som angavs blev repetitiv och därmed bedömdes tio intervjuer vara tillräckligt.

I kvalitativa undersökningar lämpar sig målstyrt och snöbollsurval mest (Bryman & Bell, 2017). Då författarna innehar ett brett nätverk inom studentlivet behövdes inte ett snöbollsurval göras. Istället lades fokus på ett målstyrt urval för att på ett strategiskt sätt välja

ut de individer som bäst lämpade sig för studien. Respondenterna var personer som fanns i författarnas närhet och var intresserade av att bidra med erfarenheter och insikter.

Författarna valde respondenter baserat på hur olika långt de kommit i sin utbildning, med anledning av att få en bättre inblick i studentlivet. Som tidigare nämnts ställde författarna kravet att respondenterna var tvungna att ha arbetat ideellt minst en termin i studentlivet.

Intervjuperson	Ålder	Termin	Utbildning	Intervjulängd
Fredrik	21 år	4	Ekonomi	41 minuter
Annie	24 år	4	Juridik	50 minuter
Ebba	21 år	2	Ekonomi	47 minuter
Stefan	23 år	6	Ekonomi	49 minuter
Jan	24 år	7	Maskinteknik	43 minuter
Ulf	25 år	8	Psykologi	53 minuter
Gudrun	24 år	8	Service Management	46 minuter
Gustaf	22 år	4	Systemvetenskap	45 minuter
Jimmie	22 år	5	Maskinteknik	41 minuter
Anna	24 år	4	Ekonomi	40 minuter

Tabell 1. Översikt av djupintervjuer. Samtliga namn är fiktiva för att skydda respondenterna och skapa möjligheter för ärligare svar.

2.8 Datainsamlingsmetod

2.8.1 Pilotundersökning

Enligt Lundahl och Skärvad (2009) kan det utföras en pilotundersökning för att kontrollera om ens frågor är relevanta och ger ett utfall som är intressant att forska vidare på. Bryman och Bell (2017) framhäver att med en pilotstudie kan författarna skapa sig en bild om ämnet är undersökningsbart. En pilotstudie, eller teststudie, är en undersökning där det testas att intervjua samma målgrupp som det tänkts göra i huvudundersökningen, i författarnas fall en

djupintervju. Författarna valde att använda sig av en pilotundersökning och begrundar detta i saknaden av förkunskaper på frågeformuleringarna samt potentialen i forskningsområdet. Författarna valde att transkribera pilotundersökningen, med anledningen av att de ville få fram viktig information om denna skulle tänkas komma till användning.

2.8.2 Utformning av pilotundersökning

Intervjuformen valdes till en fokusgrupp där författarna samlade fem av sina vänner som är eller har varit ideellt arbetande. Daniel Seymour (1992) beskriver fokusgrupper som ett antal individer som interagerar med varandra kring ett gemensamt intresse. Pilotundersökningen skedde i en ostrukturerad intervjuform där författarna på förhand hade en lista med allmänna frågeställningar som intervjun skulle täcka, där det inte var någon speciell ordningsföljd (Bryman & Bell, 2017).

Intervjuperson	Ålder
Kalle	21 år
Kajsa	22 år
Tim	24 år
Anna	25 år
Maria	22 år

Tabell 2. Översikt av pilotundersökningen. Samtliga namn är fiktiva för att skydda personernas identitet.

2.8.3 Tillvägagångsätt vid pilotundersökning

Pilotundersökningen koordinerades genom att en författare agerade intervjuledare, medan de två övriga observerade eller flikade in för att ställa eventuella följdfrågor. Författarna insåg ganska snabbt att det inte krävdes mycket för att respondenterna skulle öppna upp sig och prata om sina erfarenheter. Detta resulterade i en välutformad fokusgrupp som gav bra innehåll som senare kunde appliceras och justeras inför djupintervjuerna.

Pilotundersökningen ägde rum hos en av författarna i ett vardagsrum för att behålla en lugn och ostörd miljö. Anledningen till att det skulle vara en lugn och ostörd miljö var för att fokusgruppen skulle känna sig dels bekväma men också komma bort från universitetet (Bryman & Bell, 2017).

Pilotundersökningen pågick i 60 minuter och sammanfattningsvis fick författarna bekräftat att ämnet var undersökningsbart och de valda teorierna gick att applicera på det empiriska materialet, vilket var syftet.

2.8.4 Kvalitativ djupintervju

Författarna har tidigare motiverat valet till varför det genomfördes en kvalitativ undersökning, vilket bidrog till en fördjupning att undersöka problematiken i uppsatsen. Gubrium och Holstein (1997) återfinns i Bryman och Bell (2017) som menar att det finns olika traditioner i kvalitativ forskning. Då uppsatsen ämnade sig till att förstå vad som konsumeras i studentlivet riktar sig uppsatsen åt Postmodernism som är en av de olika traditionerna. Vidare så innebär postmodernism ett försök att förstå det moderna samhället och den moderna kulturen. Det är även ett sätt att tänka om och representera samhällsvetenskapens natur (Bryman & Bell, 2017).

2.8.5 Utformning av Intervjuguide

Totalt har tio intervjuer utförts i form av djupintervjuer. Frågorna var semistrukturerade för att få ärliga och öppna svar men också ge möjlighet till att kunna ställa olika följdfrågor (Bryman & Bell, 2017). Författarna ansträngde sig för att undvika vinklade frågor såsom “varför”, “om” och “när”, och fokuserade istället på hur och vad frågor. Samtliga respondenter var kända av författarna sedan tidigare vilket kunde varit till en fördel eller nackdel. Fördelen var att förtroendet och tilliten till intervjuaren förstärktes, vilket kan ha lett till mer ärliga och öppna svar. Nackdelen kan ha varit att respondenten utelämnat viss information som hade kunnat skada respondentens image. Författarna var överens om att fördelarna vägde tyngre än nackdelarna, då det ställdes öppna frågor.

2.8.6 Tillvägagångssätt vid intervjuer

Djupintervjuerna ägde rum på två dagar och författarna delade upp sig vilket betydde att varje författare fick någon att intervjua. Detta gjordes med anledning att det inte skulle vara påfrestande för respondenten att ha tre intervjuare mot sig, vilket kan ha gjort att respondenten kände sig mer bekväm med situationen. Intervjuprocessen gjordes en mot en och blev således mer avslappnat för respondenten. Enligt Bryman och Bell (2017) finns det många fördelar med att vara två stycken då det kan vara en intervjuare som ställer frågor och sen en som tar en mer passiv roll och kan flika in om något behöver förtydligas som intervjuaren inte reflekterat över. Författarna har valt att frångå detta tillvägagångssätt och, precis som återfinns i Bryman och Bell (2017), har författarna fokuserat på en intervju som sker mellan två personer. Det råder både fördelar och nackdelar i båda tillvägagångssätten, men författarna tror att de fått ut mest på att göra det förstnämnda.

För att inte gå miste om värdefull information så spelades alla intervjuer in och transkriberades efteråt. Således kunde intervjuaren fokusera mer på kroppsspråk, känslor och stämning. Bryman och Bell (2017) belyser även fördelarna med att spela in intervjuerna, så som att det underlättar en noggrann analys och intervjuaren kan fokusera mer på tolkningar.

Något som författarna upptäckte vid färdigställandet av djupintervjuerna var att de missuppfattade stundtals olika tolkningar och uttryck som respondenterna gav. Detta har medfört att vissa av respondenternas citat endast har blivit transkriberade utan att det togs hänsyn till kroppsspråk eller gester. Vidare kan det diskuteras om författarna gjorde fel i att endast vara en person som höll i intervjun, utan skulle möjligtvis istället vara två. Detta hade troligtvis kunnat undvikas med en som antecknade reaktioner från respondenterna och en intervjuansvarig. Med metoden att ha öppna frågor ledde detta även till att respondenterna stundtals gick ifrån det ämne som författarna var ute efter. När detta skedde var författarna tvungna att leda in respondenterna tillbaka till huvudämnet.

2.9 Trovärdighet

Bryman och Bell (2017) refererar till fyra olika kriterier som kan användas för att utvärdera trovärdigheten i en kvalitativ studie: tillförlitlighet, överförbarhet, pålitlighet och möjligheten att styrka och bekräfta. Vidare så beror tillförlitlighet på om resultatet är sannolikt eller inte. Överförbarhet hänvisar till hur resultatet kan omvandlas till andra sammanhang eller miljöer

och kan likställas med generaliserbarhet för kvantitativa studier. För att uppnå pålitlighet ska forskarna ha en objektiv roll och vara transparenta i studien genom att redovisa samtliga moment. Att senare kunna vara medveten om sina egna subjektiva värderingar och aktivt agera för att dessa ska ha en så liten inverkan på studien styrker och bekräftar detta (Bryman & Bell, 2017).

Tidigare har det nämnts att samtliga intervjuer har spelats in för att inte förlora värdefull information samt för att få med exakta tolkningar och citat. Författarna har även transkriberat intervjuerna, därefter har de tolkats, utvärderats och diskuterats, allt för att säkerställa tillförlitligheten och minska risken för missuppfattningar. Uppsatsens överförbarhet är aningen begränsad, dock är det möjligt med samma urval att undersöka djupare inom ideellt arbete då detta till en viss gräns saknas i den ekonomiska litteraturen. För att uppnå så stor pålitlighet så möjligt beskrev författarna varje moment väldigt detaljrikt samt att det fördes diskussioner innan ett nytt avsnitt påbörjades. Bryman och Bell (2017) menar även att ha en granskare ökar studiens pålitlighet. Under uppsatsens gång hade författarna en handledare som gav feedback. Feedbacken togs sedan emot och bearbetades. Författarna var medvetna om att de besatt erfarenheter och kunskap inom ämnet och var därmed subjektiva. Trots denna subjektivitet som fanns reflekterade författarna ständigt över deras egna värderingar och var försiktiga för att detta inte skulle påverka uppsatsens utförande.

2.10 Källkritik

När denna uppsats skrevs var författarna selektiva vid framtagandet av sekundära källor. Det försökte undvika sekundärkällor som uppfattades som subjektiva eller vinklade. Bryman och Bell (2017) berör även hur viktigt det är att vara ha en kritisk inställning vid framtagande av källor beroende på hur objektiv respektive källa är. Övergripande material i uppsatsen är inhämtat från sekundära källor, med undantag av empiri och metod som baseras på djupintervjuer och fysisk litteratur. Lundahl & Skärvad (2016) pratar om äkthet, relevans och tillförlitlighet. Dessa tre faktorer har varit centrala när författarna granskat sina källor.

Främst användes akademiska journaler och vetenskapliga artiklar för att definiera olika begrepp och teorier inom det valda forskningsområdet. Bryman och Bell (2017) menar dessutom att dels akademiska journaler men också litteratur anses vara källor som innehåller hög kvalitet då de blivit undersökta och granskade av olika parter.

En nackdel med akademiska journaler och böcker kan ha varit att de inte speglade verkligheten då de är hämtade från en tid där samhället såg annorlunda ut. Eftersom författarna valde ett ämne som är relativt nytt och forskningen kring ämnet är tolkat av diverse forskare stärker detta tillförlitligheten och äktheten.

Gällande fysisk litteratur använde författarna dels biblioteket på Ekonomihögskolan i Lund, denna var nära till hands där gavs även professionell rådgivning. Det gavs ytterligare hjälp av handledare och kursansvarig som kunde guida till relevant litteratur inom ämnet.

Uppsatsens primärkällor bestod av det empiriska materialet. Gällande dessa källor fanns det olika aspekter som kunde vara behövligt att ha ett kritiskt förhållningssätt till. Det finns en möjlighet att respondenterna inte var tillräckligt eftertänksamma när de svarade under intervjun, eller höll inne på viss värdefull information. Detta kan även ha påverkats av författarnas brist på erfarenhet inom intervju och intervjuteknik.

För att motverka dessa aspekter ställde författarna olika följdfrågor samtidigt som de försökte förtydliga genom olika scenarion. Författarna valde även att träna på varandra för att bli mer bekväma i rollen som intervjuare.

Kapitel 3. Teori

Det teoretiska ramverket baseras på den franska sociologen Pierre Bourdieus kapitalteorier. Författarna inleder kapitlet med en introduktion till teorin för att underlätta för läsaren. Därefter presenteras nyckelbegreppen i teorin för att sedan introducera de tre kapital författarna valt ut ur Bourdieus teorier. Författarna vill upplysa att Bourdieus begrepp är sammanflytande, komplexa och därför svåra att definiera. Broady (1991) menar att det därför bör fokuseras på hur de kan användas som forskningsredskap.

3.1 Introduktion till teori

Pierre Bourdieu var en fransk sociolog som forskade i konsumtion, klass och utbildningar. Han menar bland annat att människor tenderar att välja liknande utbildningar och yrken som sina föräldrar och detta kopplar han till klass och identitet (Reed-Danahay, 2004). Han menar att vi lever i ett samhälle med en mängd olika valmöjligheter som innefattar avgiftsfria utbildningar, trots detta tenderar vi att följa våra föräldrar (Broady, 1991). Bourdieus teoretiska ramverk om individen diskuterar hur individens sociala position beror på vilken mängd kapital som innehas (Bourdieu, 1986). Författarna kommer nu gå in på grunden och förutsättningarna för Bourdieus teorier.

Samhället, enligt Bourdieu, består av olika multidimensionella områden och sub-områden. Dessa områden kan bestå av vad som helst som exempel institutioner, sociala grupper eller arbetsplatser. När en individ träder in i något av dessa områden bär den på något som Bourdieu kallar för habitus. Habitus består av en kombination av olika kapital och är kopplat till individens sociala position och status. Det kan liknas vid ett system som består av individens tidigare sociala erfarenheter som i sin tur påverkar individens sätt att uppfatta, värdera, välja och handla. Erfarenheterna blir individens tillgångar som omvandlas till kapital först när de erkänns ha ett värde av en annan person eller institut. Kapitalen i sig kategoriserar Bourdieu in i olika former av kapital. Dessa kapital kan först uppnås först när individen arbetar fram dem. Bourdieu definierar kapital som ackumulerat arbete och menar på att allt kapital i slutändan kan omvandlas till ekonomiskt kapital i monetära värden (Bourdieu, 1986).

- Läran om *symboliskt kapital* handlar om en förklaring till hur olika saker får ett värde. Det kan även ses som ett samlingsnamn för kapitalformerna, dock inte alla (Broady, 1991) Författarna har valt ut de tre dominerande kapitalen ur Bourdieus teorier som redskap för denna uppsats.
- *Kulturellt kapital* innebär kunskaper, utbildning, kulturell smak, språkbruk, kompetens, förmåga att fånga upp kulturella koder och förståelse för vad som fungerar i olika situationer (Broady, 1991).
- *Socialt kapital* består främst av individens sociala kontaktnätverk, hur detta nätverk används, vem som kan använda sig av det och vad detta nätverk kan leda till (Portes, 1998).
- *Ekonomiskt kapital* är monetära värden som pengar, inkomster, ekonomiska tillgångar, men även kunskaper såsom spelregler i ekonomin (Broady, 1991). Bourdieu menar även att det är allmän kunskap att saker som är ovärderliga har ett pris i monetärt värde. Det kan dock vara svårt att definiera och konvertera vissa tillgångar och objekt till pengar (Bourdieu, 1986).

För att återkoppla till de multidimensionella områdena konverteras dessa tre former av kapital till ett värde när individen träder in i ett område. Varje område har sedan sina egna förhållningsregler som Bourdieu kallar doxa. Utifrån dessa regler utvärderas individen av de andra personerna på området för att placeras på en viss position i relation till övriga inom området. Med Bourdieus teorier och begrepp som redskap kan ett specifikt område analyseras för att konceptualisera områdets praxis (Bourdieu 1994; Broady 1991; Reed-Danahay 2004).

3.2 Nyckelbegreppen

3.2.1 Symboliskt kapital

Broady (1991, s. 169) tolkar Bourdieus författarskap och beskriver symboliskt kapital enligt definitionen "Symboliskt kapital är det som av sociala grupper igenkännes som värdefullt och tillerkännes värde". En annan forskare, Månson (2010, s. 395), definierar symboliskt kapital

som "De symboler som man behöver känna till och behärska för att kunna kommunicera sin tillhörighet och konkurrensförmåga". I denna uppsats utgår författarna från Broadys tolkning av symboliskt kapital då Broady anses vara den, som efter undersökning, är den som mest omfattande täcker Bourdieus forskning.

Ett symboliskt kapital är något som måste erkännas av någon för att få ett värde, inte bara av en själv utan av andra inom samma område. Begreppet är därför relativt. Ett symboliskt kapital fungerar således så länge det finns en marknad för kapitalet, det vill säga att någon annan erkänner ett värde på kapitalet. Symboliskt kapital kan även förklaras som en form av tillgång. Marknaden kan sedan bestå av nästan vad som helst, en grupp av individer, en institution eller ett fält. Det är först när marknaden uppfattar en tillgång som en bedrift som det symboliska värdet uppstår (Broady, 1991).

Det blir en skildring mellan två sidor. Den ena sidan består av relationer mellan individer, grupper, tillgångar och egenskaper som finns på marknaden. Den andra sidan består av en disposition, en uppfattning. En disposition kan således tolkas som en uppfattning. Denna disposition avgörs beroende på hur personer på marknaden uppfattar de relationer som finns, exempelvis mellan individer och tillgångar. Dispositionen värderar även av vilka egenskaper individen och tillgången har. Utan dessa dispositioner existerar således inte symboliskt kapital (Broady, 1991).

Bourdieu menar dock på att tekniska kunskaper inte ska förväxlas med symboliskt kapital då dessa är förvärvade på ett annat sätt. Bourdieu exemplifierar tekniska kunskaper såsom läran att kunna spela violin. Ett exempel som används för att illustrera en typ av disposition är när lärare pekar ut vissa elever som begåvade. Om eleven visar goda språkkunskaper är detta ett kapital som lärarna premierar av anledningen att lärarna tidigare i sitt liv lärt sig att språkkunskaper har ett symboliskt värde. Den symboliska makten handlar således om att kunna utföra saker med ord, inte tekniska färdigheter (Broady, 1991).

Bourdieu fördelar som tidigare nämnt symboliskt kapital i flera olika former, det är dock kulturellt kapital som Bourdieu själv anser är mest etablerat (Bourdieu, 1986). Kulturellt kapital kan ses som en underrubrik till symboliskt kapital. Det andra mest laborerade kapitalet av Bourdieu är socialt kapital, detta kan dock inte ses som en underrubrik till det symboliska kapitalet vilket förklaras i avsnittet om socialt kapital (Broady, 1991). Det tredje mest

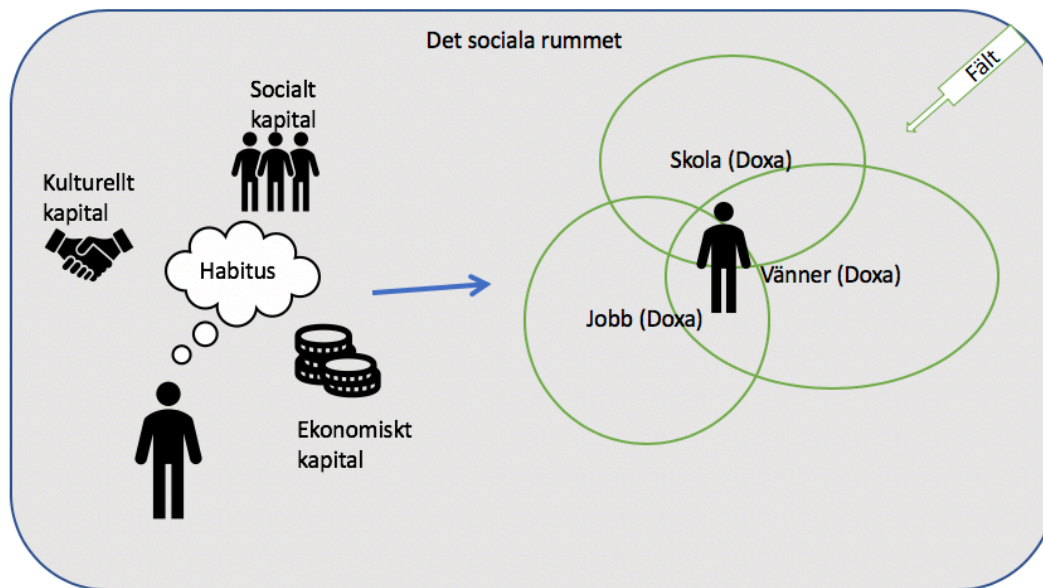
etablerade är det ekonomiska kapitalet (Broady, 1998). Tillhörande mindre exempel på kapital är utbildningskapital och vetenskapligt kapital, det är dock bara de tre förstnämnda som kommer behandlas i denna uppsats.

3.2.2 Habitus och det sociala rummet

I det inledande avsnittet i teorin nämns begreppet habitus. Bourdieus habitus beskrivs som ett system av dispositioner som hjälper människor att agera, tänka och ta sig fram i det sociala samhället. Systemet utgörs av sociala erfarenheter, minnen och kollektiva förhållningssätt, som i sin tur bildar ett konsumtionsmönster (Broady, 1998). Habitus är kopplat till vilka positioner som individer blir placerade i, inom ett område. Positionen är beroende av vilka smaker individer har i ett område och hur dessa smaker överensstämmer med den egna individens smaker och dess egenskaper (Bourdieu, 1986). Varje individ ses som en bärare av habitus. Till habitus hör generellt åsikter, livsstil, smak och tycke. Sättet att röra på sig inom ett område beskrivs som doxa och kan ses som regler som avgör hur individer rankas i området. Teorin om symboliskt kapital baserar Bourdieu på tanken att habitus formas av individens liv, men även att habitus styr individers föreställningar och handlingar. Habitus leder även till att individers sociala värderingar ständigt förändras eller återskapas. Habitusteorins syfte avser främst att analysera individers beteende och hur de förhåller sig till sociala förhållanden (Broady, 1991).

Dessa habitus illustrerar i sin tur sociala distinktioner som bland annat visar hur samhällsklasser skiljer sig åt, hur olika makteliter skapas och hur dessa sedan reproduceras (Bourdieu, 1994). Detta speglar även hur olika karriärmöjligheter öppnas och stängs. Enkelt förklarar Bourdieu att en grupp individer med liknande kapital rör sig inom ett habitus och reproducerar värderingar och åsikter. Ett ramverk skapas då för nya individer som träder in i samma habitus. De nya individerna fångar sedan upp de existerande värderingarna och reproducerar dem. På så vis lever olika habitus vidare. Bourdieu menar dock att individer inte är helt låsta till sina habitus, utan att det finns en viss flexibilitet att röra sig mellan olika habitus och i viss mån påverka det som skapar de ramar som finns. För att skilja på kapital och habitus beskriver Bourdieu att individer kan ha ett medfött habitus men det är först när någon annan värderar individens habitus som den får ett värde och blir ett kapital. Habitus kan analyseras utifrån individen, men även till ett föremåls eller en grupps habitus (Broady, 1991).

I denna uppsats kommer habitus enbart analyseras utifrån ett individperspektiv, där varje individ bär på ett habitus.

Figur 1. Egen konstruktion. Det sociala rummet fungerar som ett ramverk för att applicera Bourdieus teorier. I det sociala rummet träder individen in i ett fält med ett habitus som består av kapital. Detta kapital bedöms sedan av de andra inom fältet baserat på deras dispositioner och den doxa som finns. Detta leder till en position för individen.

Ramverket som Bourdieu byggt upp har som syfte att konstruera ett system där sociala grupper kan kategoriseras och analyseras för att identifiera homologier i systemet. Detta system kallar Bourdieu det sociala rummet och det är detta som möjliggör för att analysera utifrån ett habitusperspektiv. Det sociala rummet är ett system som existerar genom den tidigare nämnda skildringen att något har ett värde först när det erkänns av någon annan. Det är konstruerat att individerna är fördelade utefter positioner i de statistiska områdena i samhället. Det sociala rummet är fördelat utefter vissa differentieringsprinciper, att vissa kapital är prioriterade i vissa områden. I det sociala rummet är det inte monetära värden, såsom pengar, som styr utan det finns andra faktorer som styr samhället och individer. Detta illustrerar Bourdieu genom att beskriva att professorer är rikare på kulturellt kapital än ekonomisk, medan en företagsledares kapital är omvänt (Broady, 1991). Det sociala rummet möjliggör för att applicera Bourdieus teorier. Habitus är sedan det som möjliggör att analysera fram homologier i de olika sociala systemen (Broady, 1998).

3.2.3 Fält

Fält är ett centralt begrepp i Bourdieus forskning. Ett socialt fält skapas då en avgränsad grupp av människor eller institutioner går i en gemensam riktning med liknande intentioner. Detta skiljer sig från ett tidigare nämnt område där individer kan gå i olika riktningar. Individer inom ett fält definieras som specialister och utmärker att de är specialiserade i eller starkt tillhörande till ett visst ämne. Begreppet är framtaget som ett verktyg för att analysera specifika situationer, exempelvis då Bourdieu undersökte idrott och juridik var för sig. Detta öppnar för att identifiera dominerande poster, anknytningar mellan tillgångar, kartlägga investeringar, strategier och kopplingar till andra fält. En individ kan vara en del av en mängd olika fält. Relationen mellan de olika parterna inom ett fält beskrivs av Bourdieu som en ständig kamp om positionerna som anses vara högst rankade (Bourdieu, 1992). För att ett fält ska existera ska det anses vara tillräckligt självständigt samt att alla är med på fältets regler och förutsättningar. Hur starkt individen kan påverkas av fältet baseras på de dispositioner och positioner som den innehar (Broady, 2000).

Det väsentliga är att fält analyserar individen utifrån en position i relation till andra. Individerna är beroende av de andra deltagarna i samma fält och de olika fälten är i sin tur beroende av varandra. Genom att analysera positioner inom samma fält, utifrån habitus och kapital, utnyttjas Bourdieus ramverk till sin maximala kompetens (Broady, 1988). Varje position för en individ inom ett fält kan dock förändras, även om förutsättningar för individen är densamma. Detta beror på att fält består av ett utbud av valmöjligheter och det är en förändring i valmöjligheterna som i sin tur även påverkar positionen (Bourdieu, 1993).

3.2.4 Strategi

Bourdieu menar att individer utifrån sitt ärvda kapital antingen medveten eller omedvetet strävar efter att förbättra sin position i klassamhällets struktur. Detta sker genom att öka sina kapital och tillgångar. En individs smak är en del av identitetsbyggande för individen, vilket mynnar ut i olika strategier. Besluten som tas behöver således inte alltid vara rationella och medvetna (Broady, 1991). Dock konstateras det att individer, grupper eller institutioner konstant har en vilja att öka sina kapital och därmed förbättra sina positioner. Det kan liknas

vid en investering i ekonomin men skiljer sig då i ett ekonomiskt perspektiv sker saker medvetet och kalkylerat (Broady, 1998).

3.3 De tre kapitalen

3.3.1.1 Bourdieu om kulturellt kapital

Kulturellt kapital kan ses som en underrubrik till symboliskt kapital, men det skiljer sig från det symboliska då det symboliska behandlar nivåer av umgänge medan det kulturella är mer kopplat till förhållanden i samhällets helhet. Bourdieu menar på att de handlar om dominansförhållanden som råder i samhället (Bourdieu, 1994). Det kulturella kapitalet utgör ett starkt och köp kraftigt kapital då det har en stark koppling till andras uppfattningar (Bourdieu, 1993). Kapitalet grundar sig i instiftande av lagar, skapande av institutioner och utbildningar. Det kulturella kapitalet har växt fram i takt med att människan fått förmågan att kunna bevara och dokumentera, vilket skapat en utökad mängd titlar ur ett historiskt perspektiv. Därför är kapitalet bundet till utvecklingen av arkiverandets konst. Vidare menar Bourdieu att kulturellt kapital värderas högre än andra typer av symboliskt kapital då det kan representera högt ansedda institutioner och kultiverade människor. Bourdieu menar att det kulturella kapitalet är den symboliska tillgång som står mot det monetära värdet av en tillgång (Broady, 1991).

En viktig aspekt i det kulturella kapitalet är faktorn att habitus, dispositioner och doxa kan bevaras genom att de lagras i titlar (Broady, 1991). Bourdieu anser att individen själv måste utföra ackumuleringen, arbetet, av kulturellt kapital för att kunna använda sig av det. Detta innebär att individen arbetar på att förbättra sig själv utifrån kostnaden av tid (Broady, 2000). Att inneha en viss titel innebär att individen redan på förhand får ta del av en viss förutbestämd habitus, status. I titlar bevaras habitus i en mer trögrörlig och fixerad form, än i en social grupp där habitus kan vara mer flytande. På detta sätt kan olika sociala grupper monopolisera kulturella tillgångar i titlar och få dessa att bestå. I det moderna samhället kan en professor eller företagare förlita sig på sig en titel för att ta tillvara på dess symboliska tillgångar som titeln innebär. Graden av hur mycket detta är möjligt är beroende på den doxa som råder. Vinnarna i detta blir de som kan kontrollera instrumenten, det vill säga de som kan styra tillgångarna som titlar, utbildningen, språkkunskaperna och utbildningssystemet. Detta exempel illustrerar vikten av det kulturella kapitalet i dess symboliska värde (Broady, 1991).

Om kulturellt kapital skulle översättas från Bourdieus definition direkt till svenska skulle det kunna beskrivas som en form av bildningskapital (Broady, 1991). Ett mått på kulturellt kapital kan vara hur pass välinformerad individen är. Bourdieu påvisar detta bland annat genom att elever som får ett kulturellt kapital av sina föräldrar får bättre framtidsutsikter då de har förståelse för värdet och möjligheterna som utbildningsväsendet och yrkesliv erbjuder (Bourdieu, 1986).

3.3.1.2 Smak

Ett annat begrepp som är centralt i Bourdieus forskning och hör till kulturellt kapital är smak. Det används för att beskriva vad olika individer tycker om och inte tycker. Smaken påverkar individers konsumtion då den beror på de olika kapitalen. Beroende på vilken kombination av exempelvis kulturellt- och ekonomiskt kapital en individ besitter konsumerar den efter ett visst mönster. Konsumtion blir således ett sätt för individer att visa vilket kapital de besitter, vad de står för och vem individerna är (Månson, 2010).

3.3.1.3 Bourdieus forskning inom utbildningssystem

En av Pierre Bourdieus mest erkända verk handlar om hur de olika klasserna i samhället kan utnyttja utbildningssystemet för att kunna etablera sin egna position. Han menar att inom kulturellt kapital finns aspekter, förtroenheter och förmågor, såsom språk, som nästan enbart går att uppnå genom elitskolorna i Frankrike (Broady, 1998).

Inom elitskolan nämner Bourdieu även det sociala kapitalet, eller förbindelserna. Detta anknyts via släkt, vänskapsband eller en alumni verksamhet som alla har tillgång till en elitskola. Bourdieu menar på att utan dessa förbindelser är det osäkert om en individ kan bli antagen på en elitskola. Det är det sociala och kulturella kapitalet som avgör antagningen. Broady (1998, s. 14) menar att Bourdieu utvecklade denna terminologi på senare tid och uttryckte "En individs innehav av socialt kapital avgör hans möjligheter att förränta sitt utbildningskapital" (Broady, 1998).

Till skillnad från Frankrike så är Sveriges utbildningssystem mer fokuserat på medelklassen och att majoriteten av befolkningen ska kunna studera vidare. Broady menar att detta leder till att Svenska ungdomar måste finna nya vägar utanför utbildningssystemet för att kunna

ackumulera liknande tillgångar som de franska ungdomarna får möjlighet till genom elitiskolorna (Broady, 1998).

3.3.2 Bourdieu om socialt kapital

Bourdieu definierar socialt kapital som en samling av faktiska och potentiella resurser som kopplas till ett nätverk av erkänd ömsesidig bekantskap (Portes, 1998). Bourdieu menar att socialt kapital inte ska behandlas som en underkategori till symbolisk kapital eftersom det inte har benägenhet att lagras i titlar som exempelvis det kulturella kapitalet (Bourdieu, 1986). Det är istället förankrat mellan individer i en grupp. Bourdieu beskriver socialt kapital som att en grupp individer, exempelvis en familj eller vänner, har olika ekonomiska och kulturella kapital som ackumuleras. Detta leder till att kontakter knyts och ur detta skapas tillgången socialt kapital. Socialt kapital skiljer sig från andra kapital men fungerar ofta som en förklaring till varför vissa andra tillgångar får en bra avkastning (Broady, 1991).

Begreppet socialt kapital används som ett redskap för konstruera ett forskningsobjekt som inte direkt är givet. Det finns på individnivå men även i exklusiva klubbar och utbildningsinstitutioner. Det sociala begreppet beskriver en typ av ekonomi som med sina mekanismer innehåller överföring, ackumulering, investering och konvertering av tillgångar vilket gör att det skiljer sig från ekonomiskt- och kulturellt kapital (Broady, 1991). Likheten är att precis som de andra kapitalen har två sidor där den ena består av individens tillgångar och den andra är hur dessa tillgångar uppfattas av andra. Det är beroende av att någon annan erkänner ett värde på kapitalet för att det ska kunna existera (Bourdieu, 1986).

Det sociala kapitalet kan förklara välkända fenomen såsom vänskapskorruption och svågerpolitik i det kulturella livet såväl som i det politiska livet. Det sociala kapitalet som skapas kan i sin tur hela gruppen kan dra nytta av (Broady, 1991). Bourdieu menar vidare att en stor faktor till social framgång beror på vilken hjälp individen fått från sin familj och släkt (Bourdieu, 1994). Socialt kapital används som redskap för att studera individers eller grupper tillgångar, men det kan även användas för att studera relationer mellan olika institutioner och lärosäten. Ett fall som Bourdieu studerat är huruvida rekryteringsprocessen påverkas av vilka sociala kontakter individens bakgrund kan vara kopplad till. Detta illustrerar han genom elever som blir rekryterade från högt uppsatta familjer. Bourdieus intressen sträcker sig dock mot hur det sociala kapitalet används och ackumuleras för att ta reda på hur det kan

omvandlas till ekonomiskt eller kulturellt kapital och vice versa. Han lyfter ofta fram det hårda arbete som socialt kapital kräver. Det är ett investeringsprojekt som är energi-, tid- och kostnadskrävande (Broady, 1991).

Portes (1998) tolkar Bourdieus teorier och stödjer att sociala nätverk inte skapas naturligt utan måste byggas genom investeringsstrategier. Med Bourdieus definition öppnar det upp möjligheten att bryta upp det sociala kapitalet i två delar. Den ena delen består av förhållandet som tillåter den ena parten att använda sig av den andras resurser och den andra delen består av storleken och kvaliteten på dessa resurser. Socialt kapital kan ge individer direkt tillgång till ekonomiska resurser genom subventionerade lån, investering tips, skyddade marknader. Individer kan även öka sitt kulturella kapital genom kontakter med experter eller kan de ansluta sig till institutioner som ger värdefulla referenser. Detta kräver dock som tidigare nämnt en investering som kan bestå av ekonomiska och kulturella resurser. Portes lyfter fram perspektivet att även om allting i slutändan omvandlas till ekonomiskt kapital går det inte att förbise de faktorer som leder till det monetära värdet. Ett exempel är när individer delar sitt kulturella kapital med andra, då skapas det en form av gemensam identitet. Detta leder i sin tur till socialt kapital som sedan kan användas ekonomiskt. När en individ dessutom besitter ett stort socialt kapital vill andra individer ta del av det sociala kapitalet individen innehar. Detta leder till att andra anstränger sig för att lära känna individen och det blir lättare för individen att skapa mer socialt kapital. En viktig aspekt i det sociala kapitalet är att det tenderar att präglas av ospecificerade förpliktelser, osäkra tidshorisonter och eventuella missförstånd om ömsesidiga förväntningar. Bourdieus ramverk är dock till för att konceptualisera dessa osäkerheter (Portes, 1998).

3.3.3 Bourdieu om ekonomiskt kapital

Bourdieu använder en böjd och egentolkad version av de ekonomiska begrepp som existerar, exempelvis kapital, ackumulering, marknad och investering. Detta grundar sig i att Bourdieu menar att han går ifrån att fokusera på hushållning av ekonomin och istället undersöker sammanhang bland varorna. Hans teorier är likväl som tidigare nämnt baserade på ekonomiska teorier och berör konsumtion (Broady, 1991).

Broady (1991) menar att Bourdieu ständigt lagt sin fokus på hur människor erkänner vissa tillgångars värde, samtidigt som människor missförstår deras reella funktioner. Människor

värderar ofta saker utifrån sina uppfattningar vilket skapar dessa missförstånd. Detta leder till att symboliska tillgångar får ett symbolisk ekonomisk värde. Bourdieu illustrerar detta genom att beskriva heder i bondesamhället som ett symbolisk ekonomisk värde. Om en pojke bonden känner gifte sig med en bondes dotter ansågs detta ha ett symbolisk ekonomiskt värde då pojken räddade dottern från att bli gift med en total främling. För bonden skapades med heder ett symbolisk ekonomiskt värde då detta var av så pass högt värde för honom. För pojken tillkommer eventuell ett materiellt ekonomiskt värde då han kan få rätt till ett arv med giftermålet. Bourdieu beskriver ekonomiska situationer som en parallell mellan misskännande och erkännande där olika ting får symboliska ekonomiska värden (Bourdieu, 1986). Med detta stycke ämnar författarna att läsaren bör ha i åtanke att bredda sitt perspektiv genom att inte se ekonomisk kapital som enbart ett monetärt värde, som exempelvis en summa pengar. Det finns även den symboliska aspekten som påverkar individens uppfattning om vad något faktiskt kan tänkas vara värt, samt förståelse för ekonomiska spelregler (Broady, 1991).

Ett återkommande ord kopplat till Bourdieu och ekonomi är egenintresset. Hans perspektiv att se på egenintresse blir en motpol mot ekonomernas sätt, då ekonomer enbart ser på intresse utifrån ett kapitalistiskt perspektiv att människor vill tjäna så mycket pengar som möjligt. Bourdieu menar att det finns andra motiv till saker utöver de direkt materiella behoven. Det handlar istället om att ta reda på vad som subjektivt driver människor till olika beslut. Vissa forskare har försökt beskriva detta utifrån motivationsteorier (Broady, 1991). Bourdieu skiljer sig genom att istället identifiera specifika intressen inom specifika fält för att analysera detta utifrån habitus. Habitus blir således ett utforskande, ur ett socialt perspektiv, om vad som driver människors egenintressen (Bourdieu, 1986).

Habitus blir även kopplat till ekonomin ur ett investeringsperspektiv. Det kapital som beskrivs som en del av habitus måste ackumuleras och bevaras precis som en investering (Bourdieu, 1986). Tidsperspektivet blir därför en central del av habitus. Det är utifrån tidsperspektivet som Bourdieus teorier kan operationaliseras, genom att undersöka vad människor lägger ned sin tid på. En person som hanterar ekonomiska tillgångar i sitt yrke måste även besitta en form av symboliskt kapital som exempelvis språkbruk och tillgång till information (Broady, 1991). Den fundamentala principen för att värdera den symboliska effektiviteten av kulturellt kapital ligger i överföringen av information. Bourdieu konstaterar därför att kopplingen mellan ekonomiskt och kulturellt kapital ligger i tiden det tar att förvärva kapitalet, informationen, av någon annan (Broady, 2000).

4. Empiri och analys

Kapitlet kommer att presentera och analysera de tio djupintervjuer som utförts med Bourdieus ramverk som grund för analysen. Författarna vill upplysa läsaren att när de benämner studentliv i empirin refererar de till studentlivet vid Lunds Universitet. Det skall även noteras att studenterna själva benämner ideellt arbete som engagemang, därför behölls denna term i citaten. Författarna håller sig dock till definitionen att engagemang är ideellt arbete. Vidare så väljer författarna att definiera studentlivet som ett av Bourdieus fält, med motiveringen att alla går mot ett gemensamt mål med samma intentioner (Bourdieu, 1992).

Empirin är uppbyggd i fyra kategorier:

- *4.1 Studentlivet öppnar för konsumtion*
- *4.2 Kapital*
- *4.3 Strategier inom konsumtion*
- *4.4 Överkonsumtion*

I den första kategorin, 4.1 ämnar författarna klargöra att det handlar om prosumption i studentlivet och påvisa att valda teorier är lämpliga som analysverktyg. Den andra kategorin, 4.2, ämnar besvara frågeställningen genom att applicera Bourdieus ramverk om kapitalteorier. De två sista kategorierna presenteras med syftet att illustrera ytterligare insikter och kunskap som uppnåtts av frågeställningen. Dessa insikter var inte förutsedda av författarna men har möjliggjorts på grund av en öppen frågeställning. Kategorierna har sedan tillhörande underrubriker.

4.1 Studentlivet öppnar för konsumtion

En gemensam nämnare när respondenterna beskriver studentlivet är att de talar om hur det är skapat av studenter men också utnyttjat av studenter. Det kommer att visa sig vara en plattform där det kan produceras en produkt av en respondent som även konsumerar av produkten. Respondentens konsumtion kan variera i form, men samtliga respondenter är överens om att det får något tillbaka vilket gör de till en prosumption. Ulf inleder med att beskriva vad hans definition på studentlivet är, följt av Annas definition av samma område:

"Många skulle beskriva det som en lekplats för vuxna. Men jag skulle vilja twitcha det lite. En värld av studenter, för studenter. Det är studenter som fixar roligheter för studenter och som andra får ta del av. Studentvärlden kan vara allt från högt till lågt, spela boll i parken till den fetaste balen med 500 personer där alla är uppklädda i frack eller för all del en karneval som här senast. Olika engagemang med massa olika nivåer. Man kan engagera sig i mycket eller lite. Så man kan säga genom medlemskapet i Studentlund kan man ta del av dessa engagemang som andra lägger ner"

"Studentlivet utgörs framförallt av nationerna och kårerna, det påminner mycket om gymnasietiden. Nationslivet är uppbyggt efter principen som är för studenter, av studenter. Studenterna hjälper bygga upp det men de är också studenterna som använder sig av det"

Ulf och Anna menar att det är studenterna som skapar studentlivet och att det är en värld som är till för att användas av dem, det vill säga produceras och konsumeras av dem. Författarna tolkar studentlivet som produkten som studenter både hjälper till att skapa men också tar del av. Detta går i linje med Tofflers (1980) teorier om prosumption, där producenterna även är de som konsumerar produkten. Xie, Bagozzi och Troye (2008) tolkar Tofflers teorier och beskriver dem som värdeskapande aktiviteter som konsumenten gör. Det resulterar i produktionen av produkter, som de slutligen konsumerar och blir deras konsumtionserfarenheter.

Eftersom frågorna var öppet ställda bad vissa respondenter om ett scenario för att beskriva studentlivet och föreslogs då beskriva det för någon som aldrig träffat på studentlivet tidigare. De talade då om att det är ett ideellt arbete, vilket betyder att det inte längre handlar om ett monetärt utbyte av pengar. Detta kan liknas vid prosumption som bildar en ny ekonomiskt form (Ritzer & Jurgenson, 2010). Respondenten Gudrun svarade exempelvis:

"Det är ideella engagemang som ger dig väldigt mycket tillbaka i form av social umgängeskrets och praktiska erfarenheter som kanske inte alltid tillämpas med hjälp av studierna. Självklart beroende på vad man gör för ideell aktivitet. Det blir jobberfarenhet-liknelser men det blir mycket skoj, fest och lekar. Men det handlar också mycket om ansvar i att sköta en ideell organisation och se till att den går runt"

Ingenting av det som Gudrun nämner beskriver direkt monetär avkastning. Det som berörs är istället sociala umgängen, erfarenheter samt fest och andra kulturella upplevelser. Samtliga respondenter följer in på Gudrun spår. Stefan uttryckte exempelvis *“Studentliv för mig är en värld där studenter kan lära sig om framtiden och skaffa sig nya kompisar och samtidigt ha extremt kul på vägen”*. Annie uttryckte:

“Jag skulle säga att de är en slags arbetsplats där du ges förtroende och ansvar, vilket gör det hela mycket mer lärorikt och hands-on så att säga, extremt givande.

Man känner sig som en viktig person och verkligen en personlig utvecklingserfarenhet”

Det kan konstateras att den konsumtion som sker inte är monetär, utan det är andra faktorer som har värde för studenterna. Bourdieu har presenterats som den forskare på konsumtion som behandlar situationer som inte direkt handlar om monetära värden. Bourdieu (1986) introducerar habitus som ett system av individens sociala erfarenheter som påverkar dennes sätt att uppfatta, värdera och handla. Författarna menar att det som studenterna beskriver som studentlivet kan tolkas utifrån ett habitusperspektiv. Habitus kopplas sedan till vilken position individen får inom ett fält där andra individer befinner sig (Broady, 1991).

I studentlivet finns olika former av habitus och detta byggs genom bland annat det som respondenterna benämner som personlig utveckling. Gustaf uttryckte:

“Jag tror absolut att min personliga utveckling har påverkats av studentlivet. Jag är en sådan person som är socialt utåt och så vidare. Men även när jag inte är på humör kan jag vara väldigt nere och inte alls vara lika mycket på G. Detta har verkligen förändrats, nu när jag går på event och så vidare är jag alltid involverad i olika konversationer och bekantskaper. Något som jag verkligen lärt mig är att man kan ha trevligt med folk och umgås trots att man inte känner varandra, [skrattar]”

Gustaf beskriver sin personliga utveckling som har påverkats av studentlivet. Bourdieu menar att individer medvetet eller omedvetet strävar efter att förbättra sitt habitus och därmed sin position inom fältet, vilket görs genom att öka sina kapital och tillgångar (Broady, 1991). Kapitalen skapas genom ackumulerat arbete (Bourdieu, 1986). Habitus består även av system av dispositioner som hjälper människor att agera, tänka och ta sig fram i det sociala samhället

(Broady, 1998). Det som respondenterna benämner som personlig utveckling tolkar författarna som ett arbete med att förbättra sitt habitus. Denna personliga utveckling sker precis som Bourdieu benämner genom ackumulerade erfarenheter som studenten använder för att bygga sitt habitus (Bourdieu, 1986).

En central del i Bourdieus teorier är tidsperspektivet. Respondenterna uttryckte att tid var en väsentlig del för dem. De upplevde att det ideella arbetet byggdes mycket på tiden de lade i arbetet. Detta förklarades av bland annat Anna och Gudrun när de beskrev sina ideella arbeten:

”Det är faktiskt väldigt många timmar man måste lägga på den här typen av engagemang. Det krävs mycket av en eftersom du blivit utsedd till det ansvaret och med de förväntas det att du ska ställa upp i och med att du själv valt att gå med”

“Det var inte tvättförman jag tyckte var assexigt, fan vad ball liksom [skrattar]. Det var inte att tvätta 10 timmar i veckan som var kul, det var allt runt omkring, människorna, gemenskapen och samtidigt en potential väg in i nationen och möjligheten att kunna utvecklas”

Bourdieu beskriver tiden som en central del av habitus då de erfarenheter som samlas ihop i form av kapital sedan ackumuleras och bevaras som en investering (Bourdieu, 1986). Det är tidsperspektivet som möjliggör Bourdieus teorier att operationaliseras, genom att undersöka vad människor lägger ned sin tid på (Broady, 1991). Tiden tenderar således att vara en stor faktor i det ideella arbetet. En annan stor faktor av Bourdieus forskning är att hans begrepp är relativa. Annie uttryckte:

“Faktorn att du inte får en monetär kompensation för ens tid och engagemang gör att man får en helt annan typ av relation till organisationen. Det är nån typ av Greater Mission scenario, man är helt passionerad på ett annat vis än vanligt“

Efter att Bourdieu definierar allt kapital som relativt menar han att kapital måste erkännas av andra för att få ett symboliskt värde vilket gör begreppet rationellt. Det blir en skildring mellan två sidor. Den ena är tillgångarna och den andra är dispositionen, uppfattningen, som kommer från erkännandet av de andra (Broady, 1991). Begreppen måste sättas i relation till

en annan individ för att få ett värde (Broady, 1991). Ulf beskriver att hans ideella arbete inte fick så hög "kick-back" när det inte uppskattades:

“Det handlar om uppskattningen av att vara förman. Jag arbetar mycket ideellt, och för det måste man få något tillbaka. Första terminen hade vi en ledningsgrupp som skällde mer än något annat, så man fick inte den här "kick-backen" som det som man engagerade sig för“

I denna gemenskap menar Bourdieu att det skapas symboliska värden mellan individerna som sätter dem i positioner i förhållande till varandra (Broady, 1991).

Med citaten presenterade ovan har det konfirmerats att det rör sig om en produktion och konsumtion samtidigt i studentlivet, det vill säga prosumption. Detta visade sig bland annat när respondenterna berättade om deras personliga utveckling och de erfarenheter som de ansåg att de fick av studentlivet.

Konsumtion utifrån soulagering

Som tidigare nämnt i bakgrunden så beskriver studenterna den ersättning som konsumeras som soulagering. Detta är istället för monetär ersättning och består utav fest, mat eller liknande event. Författarna menar att soulagering är en del av det som konsumeras, men att konsumtionen även består av någonting mer som beskrivs i ett senare avsnitt.

Kalle beskrev det så här under författarnas pilotstudie om studentorganisationerna: *“Oavsett om det är nation eller kår så ger alla ut någon form av tack”*. Kajsa fyllde i: *“Det kallas soulagering, det är ett begrepp för vad alla ger tillbaka till studenterna såsom sittningar och matbiljetter”*. Dessa begrepp förklarar hur organisationerna opererar.

Det rör sig om att studenterna förväntar sig något tillbaka av sitt arbete. Samtliga respondenter var enade överens om att de fick någonting tillbaka av sitt ideella arbete. Respondenterna identifierar att de i början av sitt ideella arbete både förväntade men också fick oftast soulagering i form av fester och gemenskap inom den genren. Bourdieu argumenterar för att individer vill vara en del av sociala grupper som igenkänna sig som värdefulla och erkännas till ett värde som i sin tur skapar ett symboliskt kapital (Broady,

1991). Således är soulagering en del av den konsumtion som sker. De andra delarna av konsumtionen ska nu analyseras utifrån Bourdieus kapital.

4.2 Kapital

Författarna kommer i denna kategori presentera empiriskt material och analysera utifrån de tre valda kapitalteorierna av Pierre Bourdieu.

Konsumtion utifrån socialt kapital

Något som är gemensamt för respondenterna är deras strävan efter ett större socialt nätverk. Bourdieu menar att socialt kapital leder till potentiella resurser, vilket är en möjlig förklaring till varför respondenterna söker större nätverk. Respondenterna menar även att studentlivet ger en möjlighet till ett större socialt nätverk. Fredrik beskriver:

"De började nog redan under insparken då jag kände att wow vilken gemenskap som alla här har och bestämde väl mig nästan där och då att detta är något jag med vill vara en del av och kunna bidra. En bakomliggande faktor kan nog ha varit att jag ville ha ett bredare nätverk, socialisera mig mer, men även prova på att engagera mig i Sveriges största studentstad [ler]"

Bourdieu definierar socialt kapital som en samling av faktiska och potentiella resurser som kopplas till ett nätverk av erkänd ömsesidig bekantskap (Portes, 1998). Det sociala kapitalet beskriver en typ av ekonomi som med sina mekanismer innehåller överföring, ackumulering, investering och konvertering av tillgångar vilket gör att det skiljer sig från ekonomiskt- och kulturellt kapital (Broady, 1991).

Det sociala kapitalet är ett kapital som investeras och ackumuleras till andra kapital, vilket visar sig bland annat när Gudrun berättade om vad hon upplevde att hon fick tillbaka sitt av sitt ideella arbete:

“Jag får kompisar, vänner, som jag får för livet, det är största tacket, man får gratis mat, vilket är bra för studenter som har knapert med ekonomin, du får underhållning, du får roliga aktiviteter, du får möjligheter till saker och ting. Du får åka buss till Göteborg och cykla hem, det är saker som jag aldrig annars hade upplevt”.

Respondenterna är överens om att de får socialt kapital av det ideella arbetet. De talar om att detta sociala kapital öppnar för nya möjligheter. Annie berättar: *“Genom att man bygger på sitt sociala umgänge skapar man också möjligheter. Möjligheter att ha med sig det in i framtiden och tiden efter universitetstiden”*. Det sociala kapitalet kan således användas i studentlivet som ett medel för att klättra eller få fler möjligheter, vilket liknar vid Bourdieus teorier om att det sociala kapitalet investeras och konverteras.

Ebba fortsätter:

“Förhoppningsvis har jag lärt känna många som kommer bli väldigt framgångsrika och har jag tur kan de någon gång vara en ingång till ett jobb”

Bourdieu förklarar det sociala kapitalet individen skapar kan senare hela nätverket runt omkring dra nytta av (Broady, 1991). Bourdieu menar på att desto fler människor en individ känner, desto attraktivare blir individen och den får det lättare att lära känna nya människor efter andra vill ta del av dennes kapital (Portes, 1998).

Majoriteten av respondenterna menar att dem fått ett utökat socialt kapital genom större umgänge, sociala sig mer och vara mer aktiv. Bourdieu pratar om habitus som ett medvetet eller omedvetet beteende. I detta fall kan de möjligtvis göras både och, då du medvetet skapar ett större socialt kapital och omedvetet bygger upp socialt kapital inför framtiden. Ett tydligt exempel gav respondenten Fredrik när han gav sin syn på sitt ideella arbete:

“Jag tror stenhårt på att engagemang betalar av sig i framtiden. Mycket handlar om att vara i Lund och satsa på sina betyg, men jag ser de även som att klara mina studier och satsa på ett brett nätverk, engagera mig och bygga en grund för kommande arbetsliv. Man stöter på många olika människor och jag tror man kommer stöta på dessa i framtiden och då har man redan nu en möjlighet till att skapa någon form av kontakt som man kan ha nytta av i framtiden”

Det skulle kunna uppfattas som att Fredrik väljer att satsa på sitt sociala kapital då han vill bygga upp sitt habitus. För honom är det centralt att göra detta då han tror de kommer bli betydelsefullt i framtiden.

Vidare lyfter Gustaf aspekten om ledarskap. För honom handlar det inte enbart om nätverket utan snarare egenskaperna han har utvecklat under sitt ideella arbete:

“Mina egenskaper har utvecklats under studietiden men inte nödvändigtvis skapats under engagemanget. Jag känner mig mer självsäker, mer utåtriktad, är en bättre ledare och vet hur man motiverar personer ideellt. Det är en helt annan sorts ledarskap än när man kan motivera monetärt på ett riktigt jobb. Det engagemanget gör är att hjälpa framhäva egenskaperna till högre nivåer”

Gustaf benämner sina ledaregenskaper gentemot individer. Detta kan tolkas som socialt kapital då det höjer hans sociala status att kunna leda andra medmänniskor. Med denna utveckling av ledarskap visar det ytterligare en koppling till att socialt kapital kan leda till en utveckling av ens habitus.

I djupintervjuerna framgår det att studentlivet handlar om en gemenskap, en sorts social tillhörighet till andra människor, som sker i kombination med den personliga utvecklingen precis som Fredrik uttrycker:

“Eftersom jag har engagerat mig har jag lärt känna nya människor och utvecklat mig själv som person. Man får en gemenskap med människor som man inte haft tidigare i livet, en sån träff med människor. Man sitter och sliter och gör alla möjliga roliga grejer tillsammans och får en djup gemenskap”

Många av respondenterna är överens om konsumtionen av det sociala kapitalet. Det identifieras en konsumtion av socialt kapital som kan ge avkastning idag och i framtiden. Det handlar inte bara om det sociala nätverk utan även andra egenskaper som utvecklas. Bourdieu beskriver socialt kapital som en förklaring till varför individen får en bra avkastning i andra kapital vilket stärks i detta stycke (Broady, 1991).

Konsumtion utifrån kulturellt kapital

Bourdieu beskriver att kulturellt kapital handlar om att individen lär sig hur denne skall föra sig i sociala situationer. Fredrik beskrev:

“När det sen kommer till kulturen, har jag lärt mig allt från hur man betar sig på olika event och vett & etikett. Hur man bär olika kläder och ser representativ ut. Även hur man för sig på olika middagar och betar sig rent praktiskt”

Annie uttryckte:

“Jag tror absolut jag kommer ha nytta av engagemanget i framtiden. Dels mycket praktiska saker som bokföring, och också kontakten med näringslivet som ger någonstans att dörrar öppnas. Även ledarskapsförmåga, driva en verksamhet och man är lite allt i allo för att hålla en verksamhet igång. Mycket fatta beslut och ta ansvar över saker och ting. Jag tror även jag lärt mig lite seder såsom representationen man gör utåt i olika baler, event, mässor och just att vara ett ansikte utåt för vår verksamhet”

Bourdieu menar att när individen lärt sig hur denne ska föra sig skapas ett kulturellt kapital som individen kan använda sig av (Broady, 1991). Bourdieu menar även att kulturellt kapital värderas högre än andra typer av symboliskt kapital då det kan representera högt ansedda institutioner och kultiverade människor. Respondenterna konsumerar således kulturellt kapital genom de kulturella upplevelser studentlivet erbjuder.

Respondenterna beskrev även om vad de olika titlarna innebar och berättade om deras resor mellan poster inom organisationer. Hur de exempelvis började på en lättare position för att därefter avancera till högre positioner. Bourdieu förklarar vikten av titlar i kulturellt kapital. Med dessa avancemang kom även erfarenheter om hur andra personer uppfattade dem och deras positioner. Jan uttryckte:

“Det blir först jobb när jag blev engagerad i nationen, då blev det lättare att se att de var real business. Polletten trillar ned när jag gick på en ledarskapsutbildning med inriktning på ideella verksamheter. Det kom några gästföreläsare och då insåg jag att de gjorde precis exakt samma saker som vi gör i våra organisationer. De har problem med att anställa, det är

läskigt när chefen dyker upp, att folk inte vågar vara sig själva. Det var precis samma saker som vi utsattes för”

En viktig aspekt i det kulturella kapitalet är faktorn att habitus, dispositioner och doxa, kan bevaras i det kulturella samhället genom att dessa lagras i titlar och examina (Broady, 1991). Kapitalet grundar sig i instiftande av lagar, skapande av institutioner och utbildningar (Reed-Danahay, 2004). I studentlivet sker det stora skiften bland studenterna då de inom en kort tidsperiod kan avancera inom organisationen. Med dessa avancemang tillkommer de habitus, dispositioner och doxa som är bevarade i titlarna och detta är något som eleverna upplever att de har varit med om på gott och ont.

I intervjuerna framgick det även att studenterna ansåg att till organisationerna i studentlivet Lund så fanns det en viss social status och kultur som hörde till varje organisation. En student som nämnde detta var Jimmie som berättade om sitt första ideella arbete inom studentlivet:

“Första engagemanget var en slump. Men många andra har nog hört att man ska gå med i en viss nation. Det finns olika sociala status i vissa nationer och därför går man med i den sociala status-nationen som man själv tillhör, där man kommer ifrån. Exempelvis någon som kommer från ett snobbigare bakgrund går med i X nation, eller någon som har en sportigare bakgrund vill gå med i Y eller Z”

Som nämnt i stycket ovan tillkommer i detta fall en form av lagrat habitus och dispositioner med organisationerna i Lunds Universitets studentliv. Bourdieu menar att det kulturella kapitalet utgör ett starkt och köp kraftigt kapital inom symboliskt kapital, då det har den starka kopplingen till andras uppfattningar (Bourdieu, 1993). Det kulturella kapitalet grundar sig sociala uppfattningar som i sin tur skapar kapitalet. Det som Jimmie beskrev om vad han utsattes för är ett exempel på hur stark inverkan det kulturella kapitalet kan ha på människors sociala uppfattningar.

Vidare så berörs det bland respondenterna att det hittar sig själv i studentlivet. Identiteten förklarar Bourdieu som smak. Anna berättar:

“Många kommer till Lund för att hitta sig själva och studentlivet i Lund är en bra bas för att hitta sig själv och skapa en gemenskap. Det händer ofta att jag träffar folk som varit aktiva i Lund som helt ändrat personlighet från jag träffade dem senast“

Stefan beskriver *“Jag kände att jag hitta lite vem jag är och vad jag dras till”*. Månson (2010) tolkar Bourdieu och förklarar att det som individen väljer att konsumera blir följaktligen det den står för, och vem den egentligen är. Bourdieu förklarar smak som ett identitetssökande för individer (Månson, 2010). Enligt Bourdieu konsumerar respondenterna studentlivet genom att de söker efter en identitet. Ytterligare en aspekt till kulturellt kapital och Bourdieus forskning är klasser i samhället.

Stefan berättade om sin resa i studentlivet, hur han började på en post lägre i hierarkin för att sedan klättra. Detta illustrerar hur en individ på relativt kort tid kan klättra i organisationer inom studentlivet. Stefan berättade:

“Jag var tvättförman, men trots det lär man sig rätt mycket, hur man lägger upp ett arbete, man ska stå till svars för det man gör, man ska ha en stolthet i sitt arbete också. Det är viktigt oavsett vad man gör. Sedan gick jag vidare som övermarskalk. Då blir det mer att ha ansvar för balen, större ansvar, mer erfarenhet av att leda ett sådant projekt, man har en chef att svara till, man ska visa varannan och var tredje vecka vad man gjort sen sist, en uppföljning som man inte hade som tvättförman”

Även Gustafs konsumtion ledde till att han gjorde en klassresa och tog sig högre upp i hierarkin: *“Först var jag aktiv, sen festmästare, sen styrelsen”*. De citaten som har presenterats illustrerar två av de resor som respondenterna gått igenom och dessa har möjliggjorts via studentlivet. Att respondenterna varit i organisationerna i relativt kort tid, under sin studietid, och trots detta klättrat till högre positioner antyder att studentlivet ger möjlighet till en unik klassresa. Med dessa avancemang tillkommer även titlar. Att inneha en viss titel nämner Broady (1991) innebär att individen på förhand får ta del av viss förutbestämd habitus eller status. I titlar bevaras habitus i en mer trögrörlig och fixerad form, än i en social grupp där habitus kan vara mer flytande. På detta sätt kan olika grupper monopolisera kulturella tillgångar i titlar. I det moderna samhället kan en professor eller företagare förlita sig på en titel för att ta tillvara på dess symboliska tillgångar som denna titel

innebär. Graden av hur mycket detta är möjligt är beroende av den doxa som finns (Broady, 1991).

Titlarna inom studentlivet kan ses ha ett outtalat värde beroende på posten. Respondenterna har ofta klättrat inom nationen till en post som anses vara högre. Bourdieu (1993) menar att en doxa för ett fält är återkommande och i detta fall kan vara förankrat i titlarna som ges ut inom studentlivet. Detta tillåter doxan att vara oberoende av individerna i fältet och kvarstår således när individerna i fältet bytas ut.

Det har illustrerats att respondenterna lärt sig vett och etikett, seder och erfarenheter och dessutom får möjligheter att klättra i organisationerna. Dessutom konsumerar respondenterna genom att testa sig fram för att hitta sin smak.

Konsumtion utifrån ekonomiskt kapital

Respondenterna förklarade att de fått många lärdomar och erfarenheter av deras ideella arbete som de tror de kan ha nytta av i framtiden. Hittills har det lyfts fram ur ett symboliskt, socialt och kulturellt perspektiv. Det sista kapitalet, ekonomiskt kapital, är det som Bourdieu argumenterar att allting i slutändan omvandlas till (Bourdieu, 1986). Ett antal respondenter uttryckte sig kring dessa lärdomar. Fredrik förklarade:

“Jag har lärt mig coacha och engagera folk i min omgivning och hur man bäst skapar engagemang hos folk. Jag tänker att man kan ha nytta av det i framtiden där man måste motivera folk och då dessutom har pengar att tillgå som medel. När man inte har monetära medel måste man lära sig motivera på annat vis. Man lär sig vad som driver folk helt enkelt. Istället för pengar så ger man kick-out, tacksittning osv. Man lär sig ersätta folk utan att ersätta någon”

Bourdieu förklarar den symboliska aspekten av ekonomisk kapital som påverkar individers uppfattning om vad något faktiskt kan tänkas vara värt (Bourdieu, 1994). Fredrik nämner att han har hittat ett sätt att motivera folk utan att använda monetära värden. Det ekonomiska kapitalet berör dels att det monetära inte behövs som incitament för motivation men även att Fredrik kan använda den erfarenheten i andra scenarion i framtiden och på så vis eventuellt göra en ekonomisk vinst. Ebba nämnde att hon fick ett sommarjobb via sitt ideella arbete:

“Tack vare att jag var engagerad som förman för restaurangen förra terminen fick jag jobb som servitris i somras”.

Portes lyfter fram att även om allting i slutändan omvandlas till ekonomiskt kapital går det inte att förbise de faktorer som leder till det monetära värdet. Ett exempel är när individer delar sitt kulturella kapital med andra så skapas det en form av gemensam identitet, detta leder i sin tur till socialt kapital som sedan kan användas ekonomiskt (Portes, 1998).

Ulf förklarade följande om sina lärdomar:

“Alla lärdomar hjälper mig i mitt liv framåt. Matlagningengagemanget hjälper mig med matlagningskunskap, men också planering, stresshantering och stresstålighet. Det är mycket planering. Hålla en presentation inför 50 personer är också väldigt lärdomsfullt. Har varit ekonomiansvarig i olika föreningar, föra bok, hålla i ett Excel-ark med intäkter och utgifter, hjälpt min egen privatekonomi bland annat. Styrelsearbete, många lärdomar, jag vill självklart sitta i en styrelse i framtiden. Det är mycket jag vet att jag kommer ha nytta av, inte bara för att det ser bra ut på Cv:t. På mitt CV står det inte specifikt vad jag gjort. Det lämnar jag där, jag tror inte att det ger en arbetsgivare så mycket mer. Räcker med att man varit engagerad. Beskriver mer vad de gjort, hållit i presentation, fört bok, lett styrelsearbete. Det är det jag tror de vill se på Cv:t. Det är lite olika på olika engagemang”

Bourdieu menar att habitus även blir kopplat till ekonomin ur ett investeringsperspektiv. Det kapital som beskrivs som en del av habitus måste ackumuleras och bevaras precis som en investering (Bourdieu, 1986). Bourdieus teori kan beskriva den investeringen Ulf har utfört. Det som han investerat i kan slutligen, precis som den personliga utvecklingen, kopplas till habitusbyggande då det skapar kapital för individen. Erfarenheter som nämns i CV blir en form av kulturellt kapital i form av titlar som sedan omvandlas till ekonomiskt kapital, om detta skulle leda till en anställning och en bra lön. Att hålla i en presentation är en erfarenhet som kan omvandlas till kapital som slutligen leder till ekonomiskt kapital.

Genom att engagera sig i studentlivet får studenterna en gemenskap och en tillhörighet. De får även ett flertal lärdomar och erfarenheter. I detta stycke har Ulf och Fredrik lyfts fram, men att allting kan kopplas till en ekonomisk avkastning i framtiden är något som kan konstateras

från samtliga stycken. När de, som i detta fall, inte handlar om ekonomiskt kapital kan det tänkas att konsumtionen som sker får ett mer riktat fokus på ens habitusbyggande genom lärdomar och erfarenheter. Avslutningsvis spekulerar de i att deras ideella arbete inom studentlivet troligtvis kommer generera till ett ekonomiskt kapital i framtiden. På sätt ligger det i ens undermedvetna att konsumtionen som sker är dels av ens habitusbyggande, men även ett potentiellt framtida ekonomiskt kapital.

4.3 Strategier inom konsumtion

De kommande två kategorierna kommer att presentera nya insikter och kunskaper som uppkommit till en följd av frågeställningen. Insikterna besvarar inte frågeställningen, utan fokuserar på följderna av det som konsumeras. Detta för att ge ytterligare bredd och djup till uppsatsen.

Socialt kapital som valuta

Genom det empiriska material som samlades in framgick det att den primära valutan som används i studentlivet var socialt kapital. Det ersatte det som i normala fall handlas med monetära värden som pengar samt kompetens. Detta illustrerade bland annat av Ulf och Jimmie som hade ett kritiskt perspektiv på studentlivet. Ulf beskrev:

“På W är det mycket goare och gladare stämning under min tid jag var aktiv. Jag hade tröttnat på nationshierarkierna då efter min tid på X och Y. De finns fortfarande överallt. Det är sällan den som är bäst lämpad för arbetet som får posterna, utan den som har bäst social status på nationen som får posten. Jag valde därför att ta mitt engagemang någon annanstans. I Z var det roligt, tacksamt att vara engagerad. Blev avtänd av nationsvärlden. Där finns många luftslott, dolda hierarkier, dolda luftslott, status är inblandat som inte alltid ligger i linje med mina värderingar vad ett engagemang är och bör vara“

Ulf menar på att det finns många dolda hierarkier som kontrollerar studentlivet och de med bäst social status väljs in på nationen istället för kompetens. Det kan antydast att examina och tidigare kunskaper inte är av lika högt värde för en post utan det sociala kapitalet värderas

högst. Vidare så är Jimmie engagerad i två olika organisationer och upplever sig särbehandlad på grund av sin sociala status:

“X är mycket mer närvarande där jag interagerar mycket mer med människor och konsumerar och producerar mer och nationen har jag en post där han inte interagerar med de andra människorna där jag nästan alltid känner mig som en gäst. X ligger nära mitt hjärta och på Y är jag typ fortfarande friendzonad“

Att Jimmie känner så olika för sina ideella arbeten kan bero på att han inte har samma sociala status på Y, detta oberoende på kompetens, där han inte interagerar med sina kollegor och kan därför hamna längre ned i hierarkin. På X är han mer involverad inom organisationen och socialiserar sig mer vilket kan öka hans sociala kapital och vilket kan resultera i en högre position och tillhörighet.

Av sitt ideella arbete så konsumerar respondenterna socialt kapital som kan ge dem en viss position inom fältet. Det sociala kapitalet visar sig ha stor betydelse för vilken position respondenterna får och vilken status de får inom sina olika organisationer. Ebba menar på att även det sociala kapitalet kan ha betydelse för vem som får ta del av fältet överhuvudtaget. Detta styrker Fredrik när han beskriver: *“I nationen kom jag in via kontakter, när jag flyttade ner till Lund då kände jag 4 personer varav 3 var engagerade i nationen“*. Detta antyder att socialt kapital är den valuta som har störst värde i studentlivet.

Bourdieu menar att individer utifrån sitt ärvda kapital antingen medvetet eller omedvetet strävar efter att förbättra sin position i klassamhällets struktur genom att öka sina kapital och tillgångar, och detta sker konstant. Det kan liknas vid en investering i ekonomin men skiljer sig då det i ett ekonomiskt perspektiv sker saker medvetet och kalkylerat (Broady, 1991). I studentlivet sker således ett stort utbyte av socialt kapital och enligt Bourdieu sker detta antingen medvetet eller omedvetet.

Att maximera konsumtion

Författarna identifierade att studentlivet ger möjlighet till att strategiskt skifta position utefter sin smak för att maximera sin avkastning i sitt önskade kapital. Gudrun uttryckte att hon älskade att tvätta men att posten samtidigt tvingade henne till att arbeta inom andra utskott för

att få det sociala umgänge hon eftersträvade. Hon ville ha socialt kapital som hon upplevde att hennes post inte gav henne. Gudrun beskriver:

“Man får ju tillbaka inom den mån som nationen har att ge tillbaka. Ibland kunde man få fråga om en tacksittning. Som tvättförman jobbar man ju i tystnad, det är ingen som ser mig, hör mig eller ser att jag tvättat liksom. Det påverkade att jag fick jobba för andra för att lära känna folk. Det var absolut en nackdel med min post, men det tycker jag samtidigt är bra för då sätter du lite eld i baken på dig själv snarare än att alla andra kommer till dig”

För Gudrun handlade det om att hon var ute efter sociala kapitalet i sitt ideella arbete. Posten som tvätt ansvarig gav henne inte tillräckligt av kapitalet. Dock gav studentlivet henne en möjlighet till att arbeta för henne kollegor och på så sätt fick hon det kapital hon eftersträvade. I studentliv ges möjligheten till att variera inom olika ideella arbeten för att uppnå olika typer av kapital.

Annie är en respondent som erkänner värdeförändringen mellan olika typer av ideella arbeten och poster, men också utvecklingen genom att skifta post eller arbete:

*“Efter mitt första år förändrades saker för mig. Jag tycker mycket om kåren men tyckte de var för karriärsinriktade och för formella. Jag ville därför ha en social bredd utanför kåren.
Vidga vyerna lite”*

Gustaf som var engagerad i både Kåren X och Nationen Y beskrev att han valde att byta efter sin smak:

“Kåren X och Nationen Y hade ett synsätt att se på arbete och kulturen. Kåren fokuserade mycket på karriär och framtida betydelser istället för att fokusera på vad man skapade tillsammans som nationen fokuserade på. Nationen y fokuserade mer på mina värderingar och passade mig bättre”

Detta tyder på att respondenterna som valt att byta position eller organisation inom sitt ideella arbete, söker ny stimulans för att kunna motivera sig själva att fortsätta i form av en större förändring. Författarna menar att det kapitalet som Annie och Gustaf erbjöds inte höjde deras habitus tillräckligt. De värderade en social bredd och värderingar då de kan anses att detta höjer deras habitus mer.

Denna möjlighet att byta positioner inom studentlivet kan ses som en potentiell förklaring till vad som motiverar respondenterna till att engagera sig. Denna motivering till varför de arbetade ideellt skilde sig mellan respondenterna. Beroende på var studenterna befann sig i sina studier de sina olika incitament. Ebba uttryckte:

“Mycket av det tack man får är ofta kopplat till någon fest. Det var nog en stor drivkraft till varför man fortsatte engagera sig till en början. Nu handlar det mer om att det är utmanande arbetsmässigt, det är mer vad man faktiskt arbetar med som gör att man är kvar. För min del är det arbetet som är motiverande och givande”

Jimmie förklarade att hans motivation varierade under hans ideella arbete:

“I början var de för att testa på, lära känna nytt folk, och skapa sig en inblick i studentlivet. Nu däremot är det ju helt annat, jag vill kunna känna mig motiverad av mina arbetsuppgifter och de gör jag verkligen. Till exempel vill jag kunna knyta en relation med potentiella arbetsgivare vilket det finns stor möjlighet till ju mer engagerad du är. Sen tror jag också att ju mer människor du känner inom studentlivet, desto större chans att du får ett jobb i framtiden och kanske till och med ditt drömjobb, [skrattar]”

Jimmie är en av många som beskriver scenariot att gå från att värdera socialt kapital i form av en stor bredd till att skifta fokus till karriär och tyngre, färre, sociala kontakter. Detta är exempel på situationer där respondenterna försöker öka sitt kapital maximalt. Således kan det strategiskt byta sin position inom studentlivet för att maximera sin konsumtion.

4.4 Överkonsumtion

I ideellt arbete och studentlivet finns inte knapphet på grund av att det inte sker ett utbyte av pengar, vilket bryter mot kapitalism och således är det även en form av prosumption. Detta leder till att respondenterna nästintill alltid kan konsumera mer i olika former. Med detta tillkommer risker för överkonsumtion.

Många av respondenterna identifierade kostnaderna med att vara engagerad och nämnde ofta tidsbristen tillsammans med energibrist att utföra arbetet. Det ideella arbetet har en kostnad i

form av tid och energi, vilket är det som blir konsekvenserna av överkonsumtionen. Respondenterna förklarade även i vissa fall varför de, trots medvetande om kostnaden, fortsatte arbeta ideellt.

Ebba är en respondent som analyserade hennes ideella arbete. Hon beskrev:

“Man får mer kick-backs om man engagerar sig mer. Det handlar inte bara om antalet sittningar utan det är också en social bekräftelse. Du får fler vänner. Genom att du engagerar dig mer, då lägger du ner mer tid på det hela och tid utanför nationen ger inte lika mycket som tid i nationen. Större delen av ditt sociala liv blir inom nationen, så att ja, du får fler kick-backs eftersom du får fler vänner inom nationen. Det i sig är både bra och dåligt.”

Ebba lyfte fram svårigheten med att bedöma om hur mycket det ska konsumeras. Att ge upp sina sociala kontakter blir således att ge upp sina införskaffade och investerade kapital, en uppoffring som tycks vara svår för respondenterna att göra. Bourdieu menar att vi omedvetet eller medvetet strävar efter att öka våra kapital (Bourdieu, 1986). Eventuell överkonsumtion kan således ske omedvetet.

En aspekt och möjlig förklaring till varför överkonsumtion sker beskrivs av Jimmie när han förklarar varför han fortsätter att vara ideellt arbetande:

“Nu vill jag fortsätta vara en del av det jag gav mig inpå från början. Slutar jag nu kommer jag tappa väldigt mycket gemenskap. Först ville jag känna någon form av tillhörighet och nu vill jag behålla det jag skapat. Hade jag slutat hade jag känt mig utanför.”

Jimmie förklarar att han byggt en form av gemenskap i studentlivet och nu kan han inte lämna, då han hade känt sig utanför. Att det är svårt att lämna studentlivet är något som många av respondenterna upplever. Ulf fortsätter:

“Du kanske måste över en tröskel för att det ska kicka igång ordentligt, det är hur härligt som helst för de som vill vara med. Man blir nästan tvingad in. In-group thinking, säger man i psykologi, man socialiserar sig genom att tänka likadant. Därigenom skapas en kultur av att jobba mer, få mer kick-backs, bygg upp ditt sociala nätverk. Slutsatsen blir att det blir svårt att lämna. Om du har hela din sociala krets

på nationen, är det nästan omöjligt för dig att sluta om alla dina vänner är förmän. Helt plötsligt får du inte vara med alla dina vänner. Genom att sluta i nationen slutar du i det sociala sammanhanget vilket kan kopplas till att dumpa eller bli dumpad. Man springer ifrån sina sociala kontakter”

Jimmie och Ulf beskriver svårigheter med ideellt arbete. Har individen byggt upp ett habitus inom ett fält så kan det tänkas att den inte vill lämna. Respondenterna uttrycker en rädsla att förlora sitt habitus ifall de skulle lämna sitt ideella arbete. Stefan fortsätter: *“När man har satt bollen i rullning så öppnar sig nya dörrar och man får fler möjligheter att testa på fler saker och få fler ansvarsområden, vilket gör att du inte vill släppa taget helt”.*

Risken för överkonsumtion kopplas till de kostnader konsumtionen kan leda till. Gudrun beskriver att hon upplever att konsumtionen är tidskrävande och tar mycket energi:

“Man ska ställa upp för varandra, se till att det går runt och man ska visa sig på vissa evenemang för att locka folk, kom hit, häng här, det är en rolig grej. Man blir trött av det tillslut. Man ska få det att gå ihop med livet och skola och allt“

Gudrun fortsätter att beskriva ett fall som skedde i studentlivet:

“Man tog in jobbare som var i början på sin utbildning och körde slut på dem, för att sen när de tog slut så tog man in nya igen.”

Gudrun upplever tid och energi som hennes kostnad. Bourdieu lyfter ofta fram det hårda arbete som socialt kapital kräver. Det är ett investeringsprojekt som är både energi, tid och kostnadskrävande (Bourdieu 1994). De som är ideellt arbetande i studentlivet utsätts för val där det måste aktivt väljas hur de ska fördela sin tid och energi. Stefan beskriver:

“Om man tänker hälsomässigt, så finns aspekten att man både ska bolla skolan och ett engagemang, ha väldigt mycket på båda fronterna, det kan vara väldigt stressigt, rent psykiskt kan det vara en stor stressfaktor. Många gånger kan det vara långa pass, ibland ska man arbeta i ett dygn, de hade man ju inte fått göra i vanliga världen. Vi kan skydda oss bakom att vi är en ideell organisation, vi har arbetstagarförhållande, det kan vi gömma oss bakom. Det blir en kombination av psykisk stress att man ska

göra saker på kort tid och fysisk stress av alla fester. Det leder till att många blir utbrända och på gränsen till det. Det är ett allvarligt problem som studentlivet och Studentlund bör se över. Man vill ta vara på tiden och hinna med så mycket som möjligt, vilket blir en utmaning i sig att prestera. Man har en fasad som inte ska spricka liksom, även fast det är skit. Man tänker att det är ju så alla andra gör. Det är nog inte ensamt för Lunds studentliv, det kanske bara inte sker i samma utsträckning som här. Många man pratar med tycker att det är okej med denna arbetslasten och hur många fester man ska gå på, eftersom man vet att det är en väldigt tidsbegränsad period. Men vill ta vara på tiden och hinna med så mycket som möjligt, vilket blir en utmaning i sig att när man ska prestera”

Den mentala pressen blir ytterligare en faktor som bidrar till svårigheten till att bedöma hur mycket respondenterna ska konsumera. Stefan påstår att det är svårt att veta när han ska sluta konsumera då det är väldigt mycket som händer i studentlivet. Samtidigt är doxan att studenten ska ta del av allt. Det blir en form av vågbräda som respondenten Annie uttrycker det:

“I början ville jag ha den sociala tryggheten, det fanns en tillhörighet. Desto längre jag bott här desto mer social tillhörighet har jag byggt upp på andra sätt. När vågbrädan vägde över att det var mer negativt än och positivt, och detta kunde vägas upp av min sociala krets utanför nationen kände jag mig klar”

Annie använder vågbrädan som metafor för att beskriva när kostnaden blir för stor. Respondenterna visar en form av medvetenhet till risken för överkonsumtionen och kostnader som den innebär. Respondenterna förklarar svårigheterna med tid och energi. De förklarar detta med att de känner en stark tillhörighet det ideella arbetet. De förväntas ställa upp för varandra och organisationen, vara delaktiga på aktiviteter och dessutom bemästra sina egna poster. Således blir konsekvenser av konsumtionen tid, energi och mental press, tre faktorer som kan bidra till en överkonsumtion.

5. Slutsats

Här presenteras slutsatsen som kommer besvaras med hjälp av studiens empiri och analys. Empiri och analys har visat att studentlivet är en form av prosumption och att Pierre Bourdieus kapitalteorier kan tillämpas på fallet. Med denna grund har författarna analyserat det empiriska materialet och kommit fram relevanta slutsatser som kommer besvara frågeställningen. Arbetet har även lett till fram nya insikter och kunskaper inom forskningsområdet som inte förutspåddes och kommer behandlas i kommande avsnitt.

Svaret på frågeställningen, vad studenter konsumerar i studentlivet, är att studenterna konsumerar i olika former ett projekt där individen medvetet och omedvetet bättrar på sitt habitus. Bourdieu förklarar detta genom att vi ständigt medvetet eller omedvetet strävar efter att förbättra vårt habitus (Bourdieu, 1986). Det visar sig delvis genom de olika kapitalen som har behandlats i empirin. Det sociala kapitalet uppnås genom ett större nätverk som ger större potentiella resurser, och detta erbjuder studentlivet. Studentlivet ger studenterna en möjlighet till kulturella upplevelser som de sedan kan använda som kulturellt kapital, då det associeras till en högt ansedd utbildningsinstitution. Oavsett vilket kapital som studenterna erhåller så kan det kopplas till att de bättrar på sitt habitus. Författarna påstår att det som konsumeras av studentlivet är en form av habitusbyggande.

Det har konstaterats att det sker prosumption i studentlivet där utbyte av pengar inte finns vilket bryter kapitalismens grunder och skapar en ny ekonomisk form. I denna nya form sker ett utbyte istället med andra värden. Författarna menar att den primära valutan i denna form är socialt kapital, följt av kulturellt kapital. Studenterna tilldelas sina positioner till en stor del utifrån deras sociala nätverk och då blir således det sociala kapitalet primärt eftersom posterna ger möjlighet till mer kapital. De olika posterna inom det ideella arbetet är det som avgör hur mycket en student kan konsumera av olika sorters kapital som studentlivet erbjuder.

Författarna anser även att studentlivet är ett fält där studenterna har möjlighet till att på ett unikt sätt förbättra och maximera sitt kapital. I det empiriska materialet har det illustrerats att studenterna har en relativt enkel väg att nå de olika formerna av kapital i studentlivet. Den väg de väljer kan de ta utefter sin personliga smak, värdering och kapital individen i den stunden vill ha. Detta gäller även för om motivationen till det ideella arbetet skulle förändras över tid. Det visade sig bland annat då respondenterna sökte annat kapital, blev mer motiverade av sina arbetsuppgifter och när de valde organisation utefter sina värderingar.

Bourdieu beskriver att en individs konsumtion beror på vilken smak den har och vilken kombination av kapital individen önskar erhålla (Bourdieu, 1992). Oavsett vilken post eller organisation studenterna tog del av kan författarna dra slutsatsen att valet påverkas av individernas smak.

I det empiriska materialet framgick det även att studentlivet innebar en risk för överkonsumtion. Detta grundar sig i prosumption där knappheten försvinner. Studenterna handlar istället med sin tid och energi och det blir därför svårt att hitta en balans i hur mycket de ska konsumera. Studenterna visar en medvetenhet för risken att överkonsumera och dess kostnader, men väljer ändå att fortsätta att konsumera. En förklaring till detta är att doxan inom fältet är att desto mer den konsumerar desto mer kapital får individen erhålla.

Författarna har ytterligare kommit fram till slutsatsen att studentlivet är unikt, liknande Bourdieus exempel om Elitskolan. På Elitskolan är förutsättningar för eleverna olika beroende på deras sociala och kulturella kapital. Eleverna kan ha rätt kompetens och utbildning för en plats på skolan, men rekryteringsprocessen baseras istället på individens sociala och kulturella kapital. I studentlivet sker en liknande process. I studentlivet handlar det om socialt kapital för att få avancera. Desto mer studenten engagerar sig, desto större socialt kapital får studenten tillgång till och möjligheter att avancera. Vad detta innebär diskuteras vidare i diskussionen.

6. Diskussion

Författarna har valt att se studentlivet som ett fall där det sker produktion och konsumtion samtidigt. Detta öppnar för en diskussion kring författarnas omkonceptualisering om det ideella arbetet kan ses som konsumtion och vad det innebär att se ideellt arbete som konsumtion. Diskussionen är uppdelad i tre avsnitt där det inleds med en diskussion kring upptäckterna följt av författarnas förslag på vidare forskning och förslag till praktiker.

Författarna menar att den omkonceptualisering som utförts gör det möjligt att identifiera en annorlunda valuta som används i studentlivet. Författarna har identifierat att det i studentlivet sker det en förändring av utbyte och har valt att förklara detta med liknelsen att studenterna i studentlivet inte handlar med monetära pengar eller tilldelas poster primärt på meritbaserad bakgrund. Det rör sig istället med ett utbyte av främst socialt, men även kulturellt, kapital. På detta sätt bryts även det ekonomiska grunderna då det monetära försvinner. I studentlivet så handlas det med socialt och kulturellt kapital samt den tiden du lägger på det ideella arbetet. Detta påverkar även den ekonomiska aspekten att socialt och kulturellt kapital är relativt samt att det kulturella kapitalet är trögrörligt. Det argumenteras att dessa kapital är svårare att bli av med i relation ett monetärt kapital.

Författarna vill lyfta ett ytterligare perspektiv om vad som sker när kapitalism och ekonomiska grunder bryts. När studenterna handlar med socialt och kulturellt kapital i studentlivet så förändras investeringsförutsättningarna från de som finns i samhället där de istället sker ett utbyte med monetära värden såsom pengar. Idag kan individer få sitt ekonomiska kapital att växa genom att exempel anlitade investerare som hanterar pengarna eller kan de investera i fastigheter för att på så sätt få kapitalet att växa, utan att individen behöver vara på plats eller närvarande. Dessa förutsättningar finns inte i studentlivet då det krävs att fysiskt vara på plats och närvarande för att få sitt kapital att växa. Detta bildar en ny dimension som kan förklara den konsumtion som sker i studentlivet.

Studentlivet i Lund har pågått i flera decennier, vilket betyder att den presumption som författarna beskriver har skett lika länge. Detta kan förklaras av att studentlivet är reproduktivt, då det alltid kommer att komma nya studenter till studentlivet så länge en universitetsutbildning är relevant för samhället. Risken för överkonsumtion kommer således alltid finnas då systemet hela tiden reproducerar sig själv. I uppsatsen uttryckte

respondenterna former av vad de ansåg var icke hållbara ideella arbetsförhållanden och förklarade att detta berodde på att det hela tiden kom nya studenter. Detta beskriver den reproduktion och fortsatt risk för överkonsumtion som författarna vill lyfta att det kan vara något studentorganisationer bör se över.

Att det sker en risk för överkonsumtion kan förklaras av doxan och att studenterna har relativt lätt att maximera sina kapital. Detta sker i kombination med att det visat sig svårt för studenterna att veta hur mycket de ska konsumera. Studenterna arbetar ideellt där de utsätts för konstanta val mellan sitt egentliga syfte att klara av sin utbildning gentemot att konsumera mer socialt och kulturellt kapital. Studenterna utmanas att hantera en balans där tid och energi har de största värdena för studenten att handla med. Med anledning av författarnas slutsats att doxan i studentlivet är att studenten ska maximera sin konsumtion av kapitalen, riskerar den att befinna sig i en osund miljö. Effekterna kan således bli att överkonsumtionen leder till psykisk ohälsa, en ond cirkel. I teorin lyfte författarna Portes tolkningar av socialt kapital. Han förklarade att när en individ besitter ett stort socialt kapital vill andra individer ta del av individens sociala kapital. Detta leder till att andra anstränger sig för att lära känna personen och att skapa mer socialt kapital blir på så sätt lättare (Portes, 1998). Författarna argumenterar att detta kan förklara den överkonsumtion som sker i studentlivet, då det ger stora möjligheter till socialt kapital.

I uppsatsen har Bourdieus teorier lyfts om elitskolor och dessa kan kopplas till studentlivet. Studentlivet kräver inte något av dig som individ och tar ingen hänsyn till vart den kommer ifrån samt vilken bakgrund individen har. Bourdieu talar om "elitskolan" som ägde rum i Frankrike, där det bara var vissa studenter som blev antagna. Det var främst personer från familjer med högre kapital, antingen kulturellt, socialt eller monetärt, som blev antagna. Dock kunde det ske att andra personer lyckades ta sig in, de blev trots deras alternativa bakgrund behandlade precis likadant som de andra. I Bourdieus elitskolor är förutsättningarna att om personen väl blivit antagen så spelar det inte längre roll vad den har för kapital innan den blir antagen, väl inne i systemet behandlas alla lika och får samma förutsättningar. Liknande sker i studentlivet. När studenten väl blir tilldelad en post i studentlivet så börjar agerarna alla efter samma förutsättningar, med det sociala och kulturella kapitalet, oavsett individens tidigare kapital.

Med dessa förutsättningar som finns i Lunds Universitets studentliv öppnar det för unika möjligheter att göra något som författarna benämner som en klassresa. En student har möjlighet att inom sin studieperiod gå från den lägsta posten till det styrande organet inom en organisation. Sätts detta i perspektiv till samhället så krävs det i normala fall väsentlig mycket längre tid att klättra på samma sätt i en organisation. Kraven som ställs på varje post blir således annorlunda. I uppsatsen har det framgått att studentlivet ofta inte ställer krav på studenterna för att de ska få arbeta ideellt. Vidare räcker det ofta med tidigare erfarenhet inom organisationen för att få en förtroendepost. Kraven på kompetens skiljer sig därför också i relation till samhället. Studentlivet är en unik plattform för klassresor, där framförallt tidsperspektiv och kompetenskraven gör det unik. Detta kan förklaras av att det ofta handlas med det sociala kapital och att det ersätter kompetenskravet.

I bakgrunden lyfts diskussionen om att dagens samhälle allt mer går mot presumption. Ritzer och Jurgenson (2010) menar att det finns trender inom presumption som gör att samhället går mot obetald snarare än betald arbetskraft. Det nämns Web 2.0 där konsumenten ofta mer eller mindre helt producerar produkten, de sociala medierna erbjuder bara plattformen. En parallell kan dras att studentlivet enbart erbjuder plattformen och det är studenterna som står för producerandet av produkten. Studentlivet kan vara en tidig version av den presumption som vi ser idag. Det finns ingen knapphet vilket skapar de risker för överkonsumtion som tidigare nämnts, både i Web 2.0 och i studentlivet. Utmaningen för överkonsumtion gäller således inte bara för Studentlund utan även för Web 2.0. McDonaldization lyftes som ett exempel i bakgrunden. Ett annat exempel är Amazons nyöppnade butik i USA som är en automatisk mataffär där butikerna inte har personal (The Guardian, 2018). Dessa är trender som visar att samhället går i nya riktningar, vilket skapar nya utmaningar för både samhället och forskningen.

Lundakarnevalen är en av de mest kända ideella organisationerna inom studentlivet i Lund. Organisationen opererar precis som resterande organisationer i termerna att det krävs ideellt arbete och ger inte ut ekonomiskt kapital som ersättning. Sydsvenskan publicerade en kritisk artikel mot karnevalen där det ifrågasattes varför de slipper betala skatt (Sydsvenskan, 2002). Ett par år senare valde skatteverket att beskatta Lundakarnevalen eftersom de ansåg att soulageringskontot, pengarna som används för att tacka de ideellt arbetande, innehöll alldeles för mycket pengar. De definierade som följd Lundakarnevalen som en arbetsgivare (Lundagård, 2014). Diskussionen lyfts därför kring huruvida om det verkligen är ideellt arbete

eftersom studenterna får det som kallas soulagering. Samtliga studenter i vår undersökning hade förväntningar på att få något tillbaka för sitt arbete, inte i form av pengar men någonting annat. Diskussionen kan därför föras om det verkligen rör sig om ideellt arbete eller inte.

6.1 Förslag till vidare forskning

Som förslag till vidare forskning föreslår författarna att det kan användas andra forskares teorier om konsumtion för att analysera det som sker i studentlivet. Bourdieus teorier gav exempelvis insikter om vilket kapital som konsumeras mest i studentlivet. Andra teoretiska ramverk kan ge fler insikter och bidrag till konsumtionsforskningen. Vidare menar författarna att Bourdieus kapitalteorier kan användas på andra områden än i studentlivet där det sker ideellt arbete för att ge ytterligare bidrag till forskning om konsumtion och prosumption.

Författarna påstår även att det finns en möjlighet att forska om det kapital som skapas under studentlivet faktiskt omvandlas till ekonomiskt kapital i framtiden och till vilken kvantitet. En kvantitativ undersökning skulle kunna utföras för att ta reda på hur många som får arbete från sitt sociala nätverk som skapas under sitt ideella arbete i studentlivet. Exempel på en sådan här typ av forskning är gjord av Knack och Keefer (1997). Det skulle även kunna forskas vidare ur ett kvalitativt perspektiv där arbetsgivare intervjuas för att ta reda på hur mycket de värderar det kapital som skapas utanför utbildningen.

6.2 Förslag till praktiker

I uppsatsen har författarna uppmärksammat överkonsumtion i studentlivet och eventuella kostnader som detta medför. Som förslag till praktiker menar författarna att organisationerna vid Lunds Universitets studentliv bör se över denna risk och om möjligt se om det finns möjlighet till att skapa en knapphet i konsumtion, det vill säga hur mycket studenter maximalt får arbeta ideellt. De bör även sträva efter att göra studenterna medvetna om denna risk för överkonsumtion. Ur studenternas perspektiv kan de göra sig medvetna om att studentlivet ger en stor möjlighet till socialt och kulturellt kapital. Detta kan bli gynnsamt för de som redan studerar, men även när individen står inför valet var den ska studera.

Slutsatsen att det ideella arbetet i studentlivet i Lund grundar sig ett konsumerande av habitusbyggande kan kopplas till hur människor agerar både i och utanför studentlivet. Det som gör studentlivet unikt är att det har lyckats få ett byggande av habitus att vara så pass viktigt för studenterna att de är beredda att arbeta ideellt för det. Denna insikt kan forskare och företag ta del av. En doxa har skapats som får en stor mängd människor att producera och konsumera med unika motivationsfaktorer. I det empiriska materialet framgick det hur studenterna hade personliga mål för varje post som de uppnådde genom det ideella arbetet. Lyckas företagare eller forskare identifiera de avgörande faktorerna till hur människor motiveras till handlingar kan de få människor att agera på ett önskvärt sätt. Företag kan således använda dessa insikter till sina strategier i sin marknadsföring. Detta flyttar författarnas arbete till ett nytt område som rör sig mot motivationsforskning.

7. Referenslista

Akademiska Föreningen. (2018). Vår verksamhet, Tillgänglig online: <https://www.af.lu.se/sv-verksamhet> (Hämtad 13-01-19)

Alvehus, J. (2013). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. 3. uppl, Lund: Studentlitteratur.

Alvesson, M. & Sköldberg, K. (2017). *Tolkning och reflektion*. Stockholm: Liber.

Andrews, D & Ritzer, G. (2018). Sport and Prosumption, *Journal of Consumer Culture*, Vol. 18(2) ss. 356–373

Arnould, E. & Thompson, C. (2005) Consumer Culture Theory (CCT): Twenty Years of Research, *Journal of Consumer Research*, Vol. 31, ss. 868-882

Beer, D. & Burrows, R. (2010) Consumption, Prosumption and participatory Web Cultures, *Journal of Consumer Culture*, Vol. 10, ss. 3-12

Beer, D. & Burrows, R. (2013) Popular Culture, Digital archives and the New Social life of data, *Theory, Culture & Society*, Vol. 30, ss. 47–71

Broady, D. (1998). *Kapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktyg*, Uppsala: Skeptronhäften / Skeptron Occasional Papers nr 15

Broady, D. (2000). *Konstens regler*, Stockholm/Stenhag: Brutus Östlings Bokförlag Symposion

Broady, D. (1988). *Kulturens fält. Om Pierre Bourdieus*, i Masskommunikation och kultur, Nordicom-Nytt, Nr 1-2, ss. 59-88

Broady, D. (1991). Sociologi och Epistemologi, [e-bok], *HLS Förlag*, 2 korr. Uppl, Stockholm, ss. 165-180, ss. 18-211, ss. 225-232, ss. 266-272, Tillgänglig online: <http://www.skeptron.uu.se/broady/sec/p-broady-91-komplett.pdf> (Hämtad: 13-01-19)

Bourdieu, P. (1992). *Texter om de intellektuella*, Stockholm/Stenhag: Brutus Östlings Bokförlag Symposion

Bourdieu, P. (1993). The Field of Cultural Production, [e-bok], *Columbia University Press*, London: Polity Press ss. 13-13, Tillgänglig online:
<https://carlos.public.iastate.edu/698Q/readings/bourdieu.pdf> (Hämtad 13-01-19)

Bourdieu, P. (1986). *The forms of kapital*, Richardson, J. Edition i Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education, Westport, CT: Greenwood, ss. 241–58

Bourdieu, P., Wacquant, L. & Farage. S (1994). Rethinking the state: Genesis and Structure of the Bureaucratic Field, *Sociological Theory*, Vol. 12, ss. 1-18

Bryman, A & Bell, E. (2017) *Företagsekonomiska forskningsmetoder*, uppl. 3, Malmö: Liber

Bücher, B. & Igoe, J. (2013). Prosuming conservation? Web 2.0, nature and intensification of value-producing labor in late capitalism, *Journal of Consumer Culture*. Vol. 13, ss. 283–305

Cova, B. & Cova, V. (2012). On the road to prosumption, marketing discourse and development of consumer competencies, *Consumption Markets & Culture*, Vol. 15, ss. 149-168

Cova, B., Dalli, D & Zwick, D (2011) Critical perspectives on consumers' role as 'producers': Broadening the debate on value co-creation in marketing processes, *Marketing Theory*, Vol. 11, ss. 231–241

Duane M. Nagel, J. Joseph Cronin Jr, Richard L. Utecht, (2018). Consumption or prosumption? A question of resources, *Journal of Services Marketing*, Vol. 32:6, ss..739-754,

Dusi, D. (2018). Beyond prosumer capitalism: Retaining the original understanding of prosumption, *Current Sociology*, Vol. 66(5), ss. 663–681

Ekström, A. (2002). Lundakarnevalen - en miljonär som slipper skatt, *Sydsvenskan*, 17 maj, Tillgänglig online: <https://www.sydsvenskan.se/2002-05-16/lundakarnevalen---en-miljonar-som-slipper-skatt> (Hämtad 13-01-19)

Elgström, O. (2007). En kår är ingen förening, *Sydsvenskan*, 27 maj, Tillgänglig online: <https://www.sydsvenskan.se/2007-05-26/en-kar-ar-ingen-forening> (Hämtad 13-01-19)

Elliott, R. & Wattanasuwan, K. (1998). Consumption and the Symbolic Project of the Self, *Consumer Research*, Volume 3, ss. 17-20

Fox, S. (2014). Third Wave Do-It-Yourself (DIY): Potential for prosumption, innovation, and entrepreneurship by local populations in regions without industrial manufacturing infrastructure, *Technology in Society*, Volume 39, ss. 18-30

Fuchs, C. (2011). Web 2.0, Prosumption, and Surveillance, *Surveillance & Society*, Vol. 8 (3), ss. 288-309

Holt, D. (1998). Does cultural capital structure American consumption?, *Journal of Consumer Research*, Vol. 25 (1), ss. 1-25

Jedeur-Palmgren, M. (2012), Skattehot mot det ideella studentlivet, *Lundagård*, 26 mars. <https://lundagard.se/2012/03/26/skattehot-mot-det-ideella-studentlivet-2/> (Hämtad 13-01-19)

Justesen, L. & Mik-Meyer, N. (2011), *Kvalitativa metoder: Från vetenskapsteori till praktik*, Lund: Studentlitteratur.

Knack, S. & Keefer, P. (1997). Does Social Capital Have an Economic Payoff? A Cross-Country Investigation, *The Quarterly Journal of Economics*, Vol. 112 (4), ss. 1251-1288

Lundahl, U. & Skärvad, P-H. (2009). *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*, Lund: Studentlitteratur

Lundakarnevalen. (2018). Länge leve studentlivet, Tillgänglig Online: <https://www.lundakarnevalen.se/information/> (Hämtad 13-01-19)

Lunds Universitet. (2018). Studentliv, Tillgänglig online: <https://www.lu.se/studera/valja-studier/varfor-lunds-universitet/studentliv> (Hämtad 13-01-19)

Lunds universitet. (2018). Universitetet i korthet, Tillgänglig online: <https://www.lu.se/om-universitetet/universitetet-i-korthet> (Hämtad 13-01-19)

Månson, P. (2010). *Moderna samhällsteorier: traditioner, riktningar, teoretiker*, 5. rev. Uppl., Stockholm: Rabén Prisma, ss. 395

Portes, A. (1998). Social Capital: its origins and applications in modern sociology, *Annual Review of Sociology*, Vol. 24, ss. 1-24

Qvist, P-H. (2018). The Individual Economic Returns to Volunteering in Work Life, *European Sociological Review*, Vol. 34, ss. 198–210,

Reed-Danahay, D. (2004). "Tristes Paysans": Bourdieu's Early Ethnography in Béarn and Kabylia, *Anthropological Quarterly*, Vol. 77, ss. 87-106

Ritzer, G. (2008). *The McDonaldization of Society*, USA: Pine Forge Press.

Ritzer, G. (2014a). Prosumtion: Evolution, revolution or eternal return of the same?, *Journal of Consumer Culture*, Vol. 14(1), ss. 3–24

Ritzer, G. (2014b). Automating prosumption: The decline of the prosumer and the rise of the prosuming machines, *Journal of Consumer Culture*, Vol. 15(3), ss. 407–424

Ritzer, G., Dean, P. & Jurgenson, N. (2012). The Coming age of the Prosumer, *American Behavioral Scientist*, Vol. 56(4), ss. 379–398

Ritzer, G. & Jurgenson, N. (2010). Production, Consumption, Prosumption, *Journal of Consumer Culture*, Vol. 10(1), ss. 13–36

Seymour, D. (1992). *Marknadsundersökningar med kvalitativa metoder*, Studentlitteratur AB

Skogar, A. (2014). Missnöje kring Lundakarnevalens soulagering, *Lundagård*, 12 maj.
<https://lundagard.se/2014/05/12/missnoje-kring-lundakarnevalens-soulagering/> (hämtad 13-01-19)

Statistiska Centralbyrån (2009). *Det civila samhället*, Tillgänglig online:
https://www.scb.se/statistik/_publikationer/ov9999_2010a01_br_x105br1101.pdf (Hämtad 13-01-19)

Statistiska Centralbyrån (2018). SCB, *Ideellt arbete vanligt i nordén*, Tillgänglig online:
<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/ideellt-arbete-vanligt-i-norden/> (Hämtad 13-01-19)

Studentlund. (2018). Om nationerna, Tillgänglig online: <https://www.studentlund.se/om-nationerna/> (Hämtad 13-01-19)

The Guardian (2018). Amazon's first checkout-free grocery store opens on Monday, *the guardian*, 22 jan, Tillgänglig online: <https://www.theguardian.com/business/2018/jan/21/amazons-first-automated-store-opens-to-public-on-monday> (Hämtad 13-01-19)

Warde, A., Martens, L. & Olsen, W. (1999). Consumption and the Problem of Variety: Cultural Omnivorousness, Social Distinction and Dining Out, *Sociology*, Vol. 33(1), ss. 105-127

Xie, C., Bagozzi, R. & Toyle, S. (2008). Trying to prosume: Toward a theory of consumers as co-creators of value, *Journal of the Academy of Marketing Science*, Volume 36 (1), ss. 109-12

8. Appendix

8.1 Appendix 1

Tema	Frågor	Analytiskt syfte
Bakgrund	<ul style="list-style-type: none"> • Vad heter du? • Hur länge har du bott i Lund? • Vad pluggar du? • Hur gick tankarna om att välja Lund? • Hur skulle du beskriva dig som person? • Vad är det första du tänker på när du hör ordet studentliv? • Hur skulle du beskriva studentlivet? • Kan du berätta om hur du blev engagerad i studentlivet?	Syftet är att få den intervjuade att mjukna upp och slappna av. Genom att övertyga den intervjuade om att det är en trygg miljö och att personen är kunnig på området ökar våra chanser att få utförliga svar.
Engagemang utifrån nutida konsumtion	<ul style="list-style-type: none"> • Är dina anledningar till engagemang samma idag som när du först valde att engagera dig? • Finns det något du valde bort? • Fyll i svaret "Under en dag när jag är engagerad känner jag ..."?	Syftet är att få reda på vad de intervjuade identifierar som direkt avkastning av konsumtionen.

<p>Engagemang och erfarenheter</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Har du fått erfarenheter från ditt engagemang? Om ja, vilka, hur? • Anser du att ditt engagemang har format dig som person? 	<p>Syftet är att få den intervjuade att reflektera kring konsumtion.</p>
<p>Engagemang utifrån framtida konsumtion</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kan du ha nytta av ditt engagemang i framtiden? Ja/nej, hur? • Scenario “Eftersom jag engagerat mig har jag ...” • Kan du beskriva liknande händelser om vad ditt engagemang har tagit dig? 	<p>Syftet med att ställa frågor om vad konsumtionen kan innebära för framtiden.</p>

<p>Konsumtion utifrån tillhörighet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hur känner du till din kår/nation där du är engagerad? • Tror du att det hade funnits en skillnad om du hade engagerat dig mer eller mindre? 	<p>Syftet är att ta reda på om den intervjuade känner sig som en del av studentlivet</p>
<p>Avslutning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Är det något mer du vill tillägga? • Går det fortfarande bra att vi använder svaren? 	<p>Syftet är sammanställa det som sagts och indikera att intervjun går mot sitt slut.</p>